

Beter presteren met ICT

Vervolg Rijksbrede ICT-Agenda 2005 – 2006

Beter presteren met ICT

Inhoudsopgave

1. ICT: in Europa naar de top	3
1.1. <i>ICT-gebruik in Nederland kan en moet beter</i>	3
1.2 <i>Europa en andere uitgangspunten</i>	5
1.3 <i>Samenvatting</i>	6
1.3.1 <i>Betere benutting van ICT</i>	6
1.3.2 <i>Een solide ICT-basis</i>	8
1.4 <i>Middelen en samenhang</i>	10
1.5 <i>Speerpunten 2005 – 2006</i>	10
2. <i>Betere benutting van ICT</i>	15
2.1 <i>Benutting door het bedrijfsleven</i>	15
2.2 <i>Benutting in de (semi)publieke sector</i>	17
2.2.1 <i>Modernisering van openbaar bestuur</i>	17
2.2.2 <i>Oplossen van maatschappelijke knelpunten</i>	19
2.3 <i>Burgers in de netwerk- en kennissamenleving</i>	21
3. <i>Versterken van de ICT-basis</i>	24
3.1 <i>Communicatie-infrastructuren</i>	24
3.1.1 <i>Het creëren van basisvoorwaarden</i>	24
3.1.2 <i>Ruimte voor innovatieve communicatie-infrastructuren</i>	25
3.2 <i>ICT-Kennis en innovatie</i>	27
3.3 <i>ICT-Randvoorwaarden</i>	29
3.3.1 <i>Veiligheid en vertrouwen</i>	29
3.3.2 <i>ICT-vaardigheden</i>	30
Bijlage I. <i>Actietabel 2005 – 2006: Rijksbrede ICT-Agenda</i>	34
Bijlage II. <i>Tabel: Dit hebben we gereed</i>	51

1. ICT: in Europa naar de top

Naar de top. Europa wil in 2010 de meest dynamische kenniseconomie ter wereld zijn. ICT, computers, software, netwerken, hardware en multimedia zijn cruciaal om dit doel te bereiken. Nederland wil uitblinken op het gebied van ICT.

Ambitie van het Kabinet

Nederland gaat aantoonbaar beter presteren met ICT en behoort tot de top van Europa. Dat is de ambitie die het beleidsprogramma Balkenende II formuleert. Nederland benut de mogelijkheden van ICT beter, opdat meer economisch en maatschappelijk rendement uit ICT wordt gehaald. Nederland zorgt ervoor dat de ICT-basis die daarvoor nodig is (infrastructuur, kennispositie en randvoorwaarden) nog steviger wordt.

Uit de Rijksbrede ICT-Agenda 2004¹.

1.1 ICT-gebruik in Nederland kan en moet beter.

Nederland heeft een goede uitgangspositie. Nederland is van oudsher dicht bekabeld en had al vroeg een groot aantal internetaansluitingen. In Amsterdam ligt één van de grootste Internetknooppunten van de wereld. Er wordt veel geïnvesteerd in software en diensten² en Nederland kent een relatief hoge penetratie van PC's, breedband en mobiel³. Met onder andere Philips, ASML, Getronics, Ordina, Exact, Unit4agresso en KPN heeft Nederland een aantal sterke, internationaal opererende ICT-bedrijven⁴. Nederland beschikt over excellente kennisinstellingen, die zich kwalitatief kunnen meten met de internationale top⁵.

De diversiteit in indicatoren waaraan de ICT-kracht gemeten wordt is groot. Verschillende bronnen gebruiken verschillende indicatoren en zetten Nederland dan ook op verschillende internationale posities op ICT-gebied. Wij gaan evenals in 2004 uit de van Information Society Index⁶ en de Networked Readiness Index⁷. Ondanks de goede uitgangspositie daalt Nederland van de derde naar de zesde plaats in de Information Society Index en daalt Nederland van de dertiende naar de zestiende plaats in de Networked Readiness Index. De oorzaak is dat Nederland de ICT mogelijkheden in vergelijking te weinig benut. Nederland behaalt te weinig rendement uit ICT in termen van productiviteitsgroei en maatschappelijk nut.

¹ Tweede Kamerstukken 2003 – 2004, 26 643, nr 47

² <http://www.vnunet.nl/nieuws.jsp?id=397406>

³ TNO-rapport: Kwartaalrapportage Netwerken in Cijfers 2004 dd. 29 november 2004.

⁴ Ten dele gebaseerd op: ICT Innovatie In Nederland, Een Strategische Analyse van het Nederlandse ICT-Innovatiesysteem. Ministerie van Economische Zaken, mei 2004, publicatienr 04I22

⁵ Om de kwantiteit van de investeringen in ICT-onderzoek te verhogen, is eind 2003 met een subsidie van het Kabinet in het kader van het Besluit Subsidies Investerings Kenniseconomie (Bsik) ten bedrage van 215 miljoen Euro een extra impuls gegeven. De private investering die met deze impuls gepaard gaat is minimaal even groot.

⁶ De Information Society Index : Media update 1276, 05-11-2004; en 'Denmark displaces Sweden as Top Ranking Nation in IDC's information Society Index', 02 november 2004, IDC, Framingham Mass.

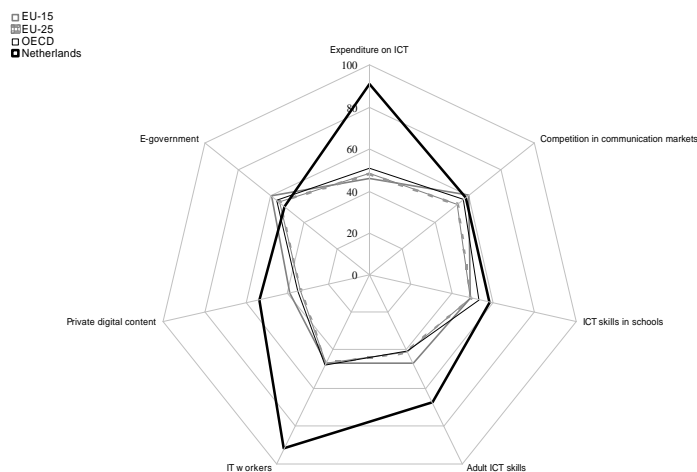
⁷ Global Information Technology Report 2004 – 2005; World Economic Forum in samenwerking met INSEAD, mart 2005

Positie van Nederland in internationale vergelijking (tussen haken staat de positie die een land vorig jaar innam in de vergelijking)

Positie	Information Society Index ⁸	Networked Readiness Index ⁹
1	Denemarken (2)	Singapore (2)
2	Zweden (1)	IJsland (10)
3	Verenigde Staten (8)	Finland (3)
4	Zwitserland (7)	Denemarken (5)
5	Canada (10)	Verenigde Staten (1)
6	Nederland (3)	Zweden (4)
7	Finland (5)	Hong Kong ((18)
8	Korea	Japan (12)
9	Noorwegen (4)	Zwitserland ((7)
10	Verenigd Koninkrijk (8)	Canada (6)
11	-	Australië (9)
12	-	Verenigd Koninkrijk (15)
13	-	Noorwegen (8)
14	-	Duitsland (11)
15	-	Taiwan (17)
16	-	Nederland (13)

Dit beeld van gebrek aan rendement uit ICT wordt op veel fronten bevestigd¹⁰.

ICT-prestaties EU, OESO en Nederland vergeleken

Ook uit bovenstaand figuur blijkt dat we ruim boven het gemiddelde zitten met de ICT-basis. De ICT-uitgaven en ICT-vaardigheden zijn voldoende en de markt werkt goed¹¹. Opvallend is

⁸ Media update 1276, 05-11-2004; en 'Denmark displaces Sweden as Top Ranking Nation in IDC's information Society Index', 02 november 2004, IDC, Framingham Mass. Tussen haakjes is positie 2003. Een update van de in de eReadiness Index, zoals gebruikt in de Rijksbrede ICT-Agenda, is niet beschikbaar op het moment van deze vervolgrapportage.

⁹ Global Information Technology Report 2004 – 2005, World Economic Forum in samenwerking met INSEAD, maart 2005

¹⁰ Dit blijkt ook uit andere indicatoren en studies. Zie ook Innovatieplatform ICT als enabler voor Innovatie; ook de Europese Commissie signaleert een vertraging in het realiseren van productiviteitsgroei met gebruik van ICT (Commission Communication; Second Implementation Report on the 2003 – 2005 Broad Economic Policy Guidelines; Brussel; 27 January 2005)

dat Nederland rond het gemiddelde presteert als het gaat om benutting voor een moderne overheid (eGovernment)¹². Nederland is in ieder geval niet de koploper die het wil zijn en loopt internationaal achter in het aanbod en gebruik van publieke en commerciële breedbandtoepassingen. Vooral landen in Scandinavië en landen als de Verenigde Staten, Singapore en Zuid Korea scoren op dat vlak beter¹³. Opvallend is de internationale trend naar pro-actieve overheidsdienstverlening waarbij bijvoorbeeld de Inkomstenbelasting door de overheid wordt verzorgd en de burger deze controleert, of de ICT-dienst waarbij werklozen on-line een vacature aanbod krijgen passend bij hun profiel. Het Kabinet wil aansluiten bij dit soort ontwikkelingen.

1.2 Europa en andere uitgangspunten.

Nederland moet dus beter presteren. Er is alle aanleiding om nu door te pakken op de vorig jaar gedefinieerde ambitie “beter presteren met ICT”. In de Rijksbrede ICT-Agenda zijn hiervoor vorig jaar al de keuzes gemaakt. Om het gewenste resultaat te bereiken, onderkent het Kabinet vier belangrijke uitgangspunten:

Allereerst is dat *Europa* als uitgangspunt voor nationaal beleid. Het ICT-beleid van de Europese Unie is een belangrijk vertrekpunt voor dit Kabinet. Tegelijkertijd prioriteert het Kabinet voor Nederland belangrijke onderwerpen voor de Europese ICT-Agenda. Tijdens het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie zijn voorstellen gedaan voor tien belangrijke ICT-doorbraken nodig om van Europa de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie te maken¹⁴. In december 2004 is in de Europese Telecomraad gesproken over de noodzaak van een nieuwe Europese ICT-Agenda (i2010¹⁵). Geconcludeerd is¹⁶ dat belangrijke stappen nodig zijn om de vruchten te kunnen plukken van een betere inzet van ICT. Het gaat dan om voorstellen van doorbraken op de volgende zes onderwerpen: (1) een excellente ICT-sector en innovatieve bedrijvigheid; (2) beter gebruik van ICT door burgers en betere ICT-vaardigheden; (3) beter ICT-gebruik in publieke dienstverlening; (4) ontwikkeling van content en nieuwe producten en diensten; (5) ontwikkeling van netwerken en communicatie infrastructuur en (6) voldoende vertrouwen en veiligheid in gebruik van ICT. Het uitgangspunt van dit Nederlandse Kabinet is dat we Europees doen wat Europees moet en nationaal doen wat nationaal kan. In lijn hiermee legt het Kabinet prioriteit om tot actie te komen op de volgende vier aandachtsgebieden binnen de nieuwe Europese ICT-Agenda:

- standaardisatie (inclusief interoperabiliteit);
- veiligheid en vertrouwen; en
- ICT-gebruik in het publieke domein;
- ontwikkeling van breedbandige netwerken.

¹¹ Alhoewel het relatief geringe aantal studenten beta – techniek een risico kan zijn voor toekomstig ICT-onderzoek, blijvende aandacht voor vaardigheden is nodig; bron: Oeso, ICT-diffusion to business; Peer Review Country report The Netherlands (DSTI/ICCP/IE(2004)/Final, maart 2005

¹² In andere internationale eGovernment-benchmarks (zoals de recente Accenture-benchmark “Leadership in Customer Service: New Expectations, New Experiences”, april 2005) scoort Nederland overwegend hoger dan in de OESO-studie, maar ook daar wordt de groeipotentie vaak vooral gezien in een betere benutting van de ICT-basis.

¹³ Innovatieplatform en Impulscommissie Breedband, naar een nationale strategie voor breedband, 2004

¹⁴ Rethinking the European ICT-Agenda; ten breakthroughs for reaching Lisbon goals; Ministry of Economic Affairs, Price Waterhouse Coopers, Den Haag, augustus 2004.

¹⁵ De nieuwe Europese ICT-Agenda i2010 is aangekondigd door EuroCommissaris Reding op 31 januari 2005 in Praag.

¹⁶ Council Resolution On looking into the future of Information Communication Technologies (ICT); Europese Unie, december 2004.

Het tweede punt is *tempo*. In de Rijksbrede ICT-Agenda zijn keuzes gemaakt, maar implementatie is vaak complex en acties vergen tijd. Dit mag er niet toe leiden dat resultaten te lang op zich laten wachten. Het Kabinet realiseert zich dat tempo geboden is en heeft bijvoorbeeld het wetgevingstraject voor basisregistraties – noodzakelijk voor eenmalige gegevensverstrekking - vervroegd van 2007 naar 2006¹⁷. In een ander domein - de zorg – wordt bijvoorbeeld gewerkt aan de versnelde introductie van het BurgerServiceNummer (BSN) voor identificatie van patiënten. Vooruitlopend op de introductie op 1 januari 2006, wordt in de zorg in 2005 al geëxperimenteerd met bijbehorende ICT-toepassingen.

Het derde punt is duidelijkheid over de *rollen* van overheden, instellingen en bedrijven. De (Rijks-)overheid zorgt voor de juiste randvoorwaarden voor de ontwikkeling van communicatienetwerken, de ICT-kennisbasis en mogelijkheden voor betrouwbare en veilige informatie-uitwisseling. Maar ‘het veld’ (de ICT-sector, zorgverzekeraars, bedrijfsleven, gemeenten, politiekorpsen, rechterlijke organisaties, onderzoekers, enzovoort) is zelf verantwoordelijk voor de inzet van ICT voor de verbetering van processen. Het realiseren van de ICT-ambitie kan alleen indien alle partners in ‘het veld’ hun rol goed invullen.

Het vierde punt is *continuïteit en flexibiliteit*. Het Kabinet pakt aan en continuïteit is nodig om het ingezette beleid tot uitvoering te brengen. Maar de wereld staat niet stil en dat vergt ook flexibiliteit om in te spelen op de ontwikkelingen om ons heen. De verplaatsing van ICT-activiteiten naar het buitenland (off-shoring) is bijvoorbeeld niet tegen te houden. De effecten op de werkgelegenheid in Nederland daarvan kunnen gering blijven, maar dat vergt gepaste actie¹⁸; in termen van een competitieve ICT-sector; vraaggerichte ICT-dienstverlening; een kwalitatief hoogwaardige kennisinfrastructuur en een goede aansluiting tussen opleidingen en arbeidsmarkt. Het ICT-beleid moet dus voldoende meebewegen met recente ontwikkelingen. Dat zien we ook terug bij de distributiekanaalen van telecommunicatie, omroep en internet die in elkaar overvloeien (convergeren). Dit betekent bijvoorbeeld dat ook het toezicht op die markten daarvoor zal moeten veranderen. Minder sector- en technologiespecifiek en meer gericht op evenwicht in de markt en op kwaliteit, leveringszekerheid en continuïteit.

1.3 Samenvatting

De richting van het ICT-beleid is dus al uitgezet en het Kabinet heeft de afgelopen periode niet stil gezeten. De vraag is, wat hebben we gedaan en wat vergt aandacht. Deze paragraaf geeft een korte samenvatting.

1.3.1 Betere benutting van ICT

Onder benutting behandelen we:

- a. Benutting door bedrijfsleven
- b. Benutting in de (semi-) publieke sector
- c. Burgers in de netwerksamenleving

a. Benutting door het bedrijfsleven

In het voorjaar 2004 heeft het Kabinet het *Actieprogramma Concurreren met ICT Competenties*¹⁹ naar de Tweede Kamer gestuurd. Daarbij is naast een versterking van het ICT-onderzoek ook het accent gelegd op betere benutting door ondermeer het MKB. Het gaat dan om benutting van de hoogwaardige kennis die uit dat onderzoek voortvloeit, onder andere

¹⁷ In antwoord op motie Szabó 29, 362, nr 8.

¹⁸ Raad voor Werk en Inkomen, Offshoring in de Nederlandse ICT: Grenzeloze kansen? Februari 2005

¹⁹ Tweede Kamerstukken 2003 – 2004; 26 643, nr 55

via het mechanisme van vraagarticulatie. Het Regieorgaan ICT-Onderzoek en -Innovatie zal dit aspect de komende periode oppakken, al zal het op gang brengen van vraagarticulatie zeker nog de nodige tijd vergen.

Het komt nu aan op bewustwording bij het MKB dat ICT van strategisch belang is en dat het MKB wordt aangezet tot het toepassen van hoogwaardige ICT-oplossingen.

b. Benutting in de (semi)publieke sector

b.1. modernisering van openbaar bestuur

Op 14 juni 2004 heeft het Kabinet de notitie *Op weg naar de elektronische overheid*²⁰ naar de Tweede Kamer gestuurd. Het programma ICT en Administratieve Lastenreductie voor bedrijven (ICTAL) loopt volop²¹. Daarmee zijn belangrijke stappen gezet in de richting van de modernisering van de overheid, met het principe van eenmalige verstrekking van gegevens, voorzieningen voor veilige communicatie en één virtueel loket voor overheidsinformatie voor burgers en bedrijven²². Sinds 1 januari 2005 kunnen burgers met één gebruikersnaam en wachtwoord (DigiD) inloggen op websites van verschillende overheidsinstanties en gebruik maken van aangeboden diensten. Het streven is om in 2005 minstens 50 gemeenten aan te laten sluiten. De Belastingdienst, het CWI, het UWV en de SVB zullen in 2005 tevens diensten aanbieden met behulp van deze voorziening.

Het komt er nu op aan om te zorgen dat autonome overheden²³ en uitvoeringsorganisaties in staat zijn het tempo van de introductie van de elektronische overheid bij te houden.

b.2. oplossen van maatschappelijke knelpunten

Uitwisseling van informatie binnen (semi-) publieke ketens is in toenemende mate een knelpunt. Dat komt door organisatorische problemen, het gebruik van verschillende informatiesystemen, andere standaarden of verschillende protocollen. In lopende trajecten werkt het Kabinet aan verbetering. Voorbeelden in de justitiële keten zijn de Vreemdelingenketen, het Elektronisch Proces Verbaal en het aanpakken van de informatie-uitwisseling tussen EU-lidstaten voor betere terreurbestrijding. Voorbeelden in de zorgketen zijn het landelijk elektronische medicatiedossier (eind 2005 zijn alle voorwaarden voor introductie gerealiseerd) en de infrastructuur die het Nationaal ICT instituut in de Zorg (NICTIZ) in 2004 heeft ontwikkeld voor een toekomstvaste ICTzorg²⁴. In 2004 is extra accent gezet op ICT-oplossingen voor het (semi-)publieke domein. Binnenkort wordt het *Actieprogramma ICT & Sectoren* naar de Tweede Kamer gestuurd. Het programma wil doorbraken forceren in de ontwikkeling en implementatie van innovatieve ICT-oplossingen en diensten en zo een bijdrage leveren aan het oplossen van grote maatschappelijke vraagstukken. Het programma richt zich op de sectoren onderwijs, mobiliteit, veiligheid en zorg en is een samenwerking tussen EZ, BZK, OCW, Justitie, V&W en VWS.

De vele betrokken private en publieke partijen in het semi-publieke domein hebben alle hun eigen verantwoordelijkheid. Het is zaak om gezamenlijk met concrete resultaatgerichte projecten de grote knelpunten aan te pakken.

²⁰ Tweede Kamerstukken, 2003 – 2004, 26 387, nr 23

²¹ Zie de voortgangsrapportage aan de Tweede Kamer (brief van de staatssecretaris van Economische Zaken van 27 mei 2004, vergaderjaar 2003 – 2004, 29 515, nr 10); zie ook 'Voortgangsrapportage ICTAL 2005'.

²² Het Kabinet kiest er bewust voor om te werken aan structurele vernieuwingen, die niet altijd direct in statistieken tot uitdrukking komen.

²³ Bijvoorbeeld gemeenten

²⁴ ICT in de zorg; Van elektronisch Medicatiedossier naar Elektronisch Patiëntendossier; plan van aanpak 1 maart 2005 van VWS

c. Burgers in de netwerksamenleving

Het digitaal ontsluiten van informatie voor burgers uit collecties en archieven met een maatschappelijk belang wordt gestimuleerd. De mogelijkheden voor kleinschalige maatschappelijke en vrijwilligers initiatieven om gebruik te maken van internet zijn verbeterd. Er is ook geïnvesteerd in de landelijke ICT-voorziening van de openbare bibliotheken, via 'bibliotheek.nl'. In Europa zijn afspraken gemaakt over standaarden in de erfgoedsector. Het Kabinet heeft de beleidslijnen vastgelegd via de Cultuurnota²⁵ en het mediabeleid en zet door op de ingeslagen weg. Maatschappelijk en cultureel waardevolle informatie voor de burger wordt daardoor steeds beter toegankelijk. Ook op andere domeinen wordt de burger steeds centraler gesteld. Zo is er in het zorg-domein de portal www.kiesbeter.nl geïntroduceerd met onder meer informatie over ziekenfondsen en medicijnkosten, in het juridische domein wordt via het 'Juridisch Loket' de toegang tot het rechtsstelsel vergroot. De website Overheid.nl helpt bij het vinden van gewenste overheidsinformatie of een overheidsdienst. Door burgers op burger@overheid.nl naar hun mening te vragen en de gewenste verbeteringen vervolgens op te pakken, zet de overheid zich in voor betere digitale dienstverlening.

Aandachtsgebieden zijn de ICT-deskundigheid en kwaliteitszorg voor digitalisering in de erfgoedsector, aansluiting op de wensen van het publiek, het stimuleren van meer maatschappelijk en creatief gebruik van digitale media.

1.3.2 Een solide ICT-basis

Een betere benutting van ICT is alleen mogelijk vanuit een solide ICT-basis.

Onder een solide ICT-basis behandelen we:

- a. Communicatie-infrastructuren
- b. ICT-kennis en -innovatie
- c. ICT-randvoorwaarden (veiligheid en vaardigheden)

a. De communicatie-infrastructuren

Vorig jaar is de nieuwe Telecommunicatiewet ingevoerd, wat heeft geleid tot een samenhangend stelsel van consumentenbescherming, marktordening en regulering. In mei 2004 heeft het Kabinet de Breedbandnota²⁶ naar de Tweede Kamer gestuurd. Het advies van de Impulscommissie Breedband en de richtlijnen van de Interdepartementale Commissie Marktordening, beiden van oktober 2004, bieden handvatten voor een strategie waarin markt en overheid gezamenlijk uitwerking geven aan de duurzame ontwikkeling van een volgende generatie netwerken voor elektronische communicatie. Naar aanleiding van het advies van de Impulscommissie Breedband zijn diverse acties genomen, waaronder de lancering van een experimenteeromgeving voor de ontwikkeling van innovatieve breedbandige netwerken en bijbehorende ICT-diensten (Connecting the Dots). Om marktverstoringen bij de investeringen door gemeenten en woningbouwcorporaties te voorkomen, wordt voorlichting gegeven over staatssteunregels en worden praktische aanbevelingen gedaan. Daarnaast wordt gewerkt aan de benodigde standaarden. Begin 2005 heeft het Kabinet 8 miljoen Euro subsidie verleend aan zeventien gemeenten voor breedbandige dataverbindingen. De gemeenten zelf leggen gezamenlijk 9 miljoen Euro bij.

Het Kabinet wil beter inzicht krijgen in mogelijk falen van de markt voor breedbandige netwerken voor elektronische communicatie. Het CPB voert in dat kader een studie uit. Het Kabinet laat een onderzoek uitvoeren naar de mogelijke inzet van een financieel instrument

²⁵ Tweedekamerstukken, vergaderjaar 2004 – 2005, 28989, nr 10

²⁶ Tweedekamerstukken, vergaderjaar 2003 – 2004, 26 643, nr 53.

gericht op het stimuleren van investeringen door marktpartijen in breedband ontwikkeling in Nederland.

b. ICT-Kennis en -innovatie

In september 2004 is het convenant getekend tussen EZ, OCW en NWO ter oprichting van het Regieorgaan ICT-Onderzoek en -Innovatie. Dit regieorgaan moet zorgen voor structurele versterking en zwaartepuntvorming van het ICT-onderzoek en de Nederlandse kennispositie. In 2005 gaat het regieorgaan van start.

De werkelijke verandering in onderzoeksveld moet nu gestalte krijgen via de strategische ICT-onderzoeks- en innovatieagenda, die het regieorgaan medio 2005 zal opstellen.

c. ICT-Randvoorwaarden

c.1. veiligheid en vertrouwen

De afgelopen jaren is intensief gewerkt aan het verbeteren van vertrouwen in en de veiligheid van elektronische communicatie. Bescherming van vitale infrastructuren is een onderdeel van het actieplan terrorismebestrijding. Onder het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing is het project Aanpak Cybercrime ingesteld²⁷. Er is een Cybercrimeverdrag tussen de EU-lidstaten en via wetgeving zijn meer bevoegdheden gecreëerd voor politie en justitie om computercriminaliteit op te sporen en worden zaken strafbaar gesteld die dat eerder niet waren (bijvoorbeeld het verspreiden van SPAM gericht op verstoring van ICT-systemen).

Veiligheid heeft een grote internationale dimensie en het Kabinet wil internationaal afspraken maken over SPAM en mondiaal een actievere rol spelen met betrekking tot beheer van internet ter voorkoming van discontinuïteit (o.a. Internet Governance)

c.2. ICT-vaardigheden

Voldoende vaardigheden zijn van belang om ICT goed te kunnen gebruiken. Het Kabinet heeft zich met name gericht op het gebruik van ICT in het onderwijs. Wat betreft de scholing van de beroepsbevolking blijkt dat het leren van ICT-vaardigheden veelal berust op "learning by doing". Intensiever ICT-gebruik leidt tot meer beheersing van ICT-competenties en tot meer bereidheid deze op te doen. Over de gehele linie (hoger / lager opgeleiden en werkenden / werklozen) neemt het PC en internet gebruik toe²⁸.

Het Kabinet zal bevorderen dat gemeenten en bedrijven meer gebruik maken van Europese fondsen ten behoeve van computervaardigheden bij werklozen en werkenden. Activiteiten met betrekking tot ICT in het Hoger Onderwijs krijgen extra aandacht in de discussienotitie e-learning die de staatssecretaris voor Onderwijs in 2005 heeft uitgebracht.

Conclusie

Nederland behaalt te weinig rendement uit ICT in termen van productiviteitsgroei en maatschappelijk nut. Daarom zet het Kabinet door op de vorig jaar in de *Rijksbrede ICT-Agenda*, ingeslagen weg: de brede en versterkte inzet van ICT, gecombineerd met de juiste randvoorwaarden. Versnellingen zijn aangebracht op diverse terreinen en Nederland zal naar verwachting de komende periode zichtbaar beter presteren, ook in internationale metingen.

²⁷ Middels een nota van wijziging van het wetsvoorstel Computercriminaliteit II, wordt wetgeving toegespitst op de eisen van de digitale omgeving

²⁸ CBS Statline, 2004, ICT en mediagebruik naar persoons- en huishoudenkenmerken. Het pc/internet bezit beliep tussen 1997 en 2002 voor personen met geschoolde hoofdarbeid resp. werklozen van 16 naar 76 % resp. 14 naar 65 %.

Het kost echter tijd voordat alle acties ook in allerlei metingen zullen doorwerken. Het blijft daarvoor wel nodig om de ontwikkelingen goed op elkaar af te stemmen; met name tussen overheden en markt en tussen sectoren. Het Kabinet sluit hiervoor aan bij de internationale trend naar pro-actieve diensten en dienstverlening voor burgers en bedrijven.

1.4 Middelen en samenhang

In afzonderlijke nota's, programma's, projecten of andere initiatieven wordt aandacht besteed aan de kosten en financiële middelen die nodig zijn om tot uitvoering te komen. Voor het uitvoeren van de ICT-Agenda hebben de departementen middelen gereserveerd op hun begroting en die worden ook via die lijn verantwoord. Europese fondsen zijn beschikbaar, die kunnen worden ingezet voor dienstenontwikkeling, de ontwikkeling van communicatie-infrastructuren of voor het versterken van de ICT-kennisbasis.

Daarnaast zet het Kabinet voor de uitvoering van het beleid jaarlijks 20 miljoen Euro in voor nieuwe diensten en de communicatie-infrastructuur via het Nationale Actieprogramma Elektronische Snelwegen (NAP). Daarmee brengt het Kabinet met relatief beperkte middelen samenhang aan in het ICT-beleid tussen de departementen. Voor een goede aansluiting bij de Rijksbrede ICT-Agenda is in 2004 het toetsingskader van het NAP verder aangescherpt, waarbij een ketengerichte aanpak, domeinoverstijgend samenwerken en betere benutting van ICT centraal staan.

Samenhang in beleid wordt ook aangebracht door de Coördinatiegroep Elektronische Dienstverlening en Identificatie (CEDI), waarin interdepartementaal wordt afgestemd over de ontwikkeling van de elektronische overheid. In het recent ingerichte Strategisch ICT-Overleg vindt een brede en structurele dialoog plaats tussen overheid, instellingen en markt over richting, samenhang en uitvoering van het Rijksbrede ICT-beleid.

1.5 Speerpunten 2005 - 2006

Om focus te bewaren en ambities te verwezenlijken benoemt het Kabinet jaarlijks ook een aantal speerpunten. De Rijksbrede ICT-Agenda is een rolling agenda; bestaande speerpunten worden aangescherpt, oude speerpunten vallen af en nieuwe speerpunten worden gekozen.

Voor 2005 – 2006 benoemt het Kabinet de volgende speerpunten:

- (1) *eenmalige aanlevering van gegevens*
- (2) *elektronische identificatie*
- (3) *sneller op internet*
- (4) *veiligheid en betrouwbaarheid*
- (5) *standaardisatie*
- (6) *consumentenbeleid en*
- (7) *ICT in het (semi)publieke domein.*

De eerste vier speerpunten stonden vorig jaar ook op de agenda. Hoewel er goede resultaten zijn geboekt, is aandacht voor deze speerpunten nog noodzakelijk. Vorig jaar stonden nog twee andere speerpunten op de agenda: dat waren de oprichting van het Regieorgaan ICT-Onderzoek en -Innovatie en het gebruik van open standaarden door de overheid. Het Regieorgaan is inmiddels opgericht en de verdere ontwikkeling daarvan is regulier beleid. Het is daarom dit jaar geen speerpunt meer. Het gebruik van Open Standaarden is opgenomen als onderdeel van het speerpunt Standaardisatie.

Standaardisatie is een speerpunt omdat afspraken over het gebruik van (open) standaarden essentieel zijn voor uitwisseling van informatie. Consumentenbeleid is een nieuw speerpunt omdat krachtige en mondige (ICT-) consumenten zorgdragen voor betere vraagsturing en benutting van ICT. Een sterke markt en een sterke overheid gaan hand in hand om de belangen van de consument te borgen. Het gebruik van ICT in het (semi-)publieke domein is een nieuw speerpunt. Een nieuw actieprogramma richt zich daarvoor expliciet op de sectoren onderwijs, mobiliteit, veiligheid en zorg. Dit is in lijn met het Paasakkoord waarin is afgesproken om een extra impuls te geven aan innovatieve ICT-toepassingen.

Bij de besteding van de middelen van het Nationale Actieprogramma Elektronische Snelwegen (NAP) wordt expliciet een link gelegd met de ICT-speerpunten. Ieder NAP-projectvoorstel wordt getoetst op de mate waarin het één van speerpunten adresseert.

Hieronder volgt een uitdieping van de zeven speerpunten van het ICT-beleid. In de hoofdstukken 2 en 3 worden de Kabinetsacties voor betere benutting van ICT en een excellente ICT-basis nader uitgewerkt. In bijlage I staat de actietabel voor 2005 – 2006. In bijlage II staat wat in 2004 – 2005 al gerealiseerd is.

SPEERPUNTEN 2005 – 2006

1. Eenmalige aanlevering gegevens

Burgers en bedrijven hoeven gegevens nog maar één keer aan te leveren bij de overheid.

Toelichting:

- Eenmalige aanlevering van gegevens door burgers en bedrijven pakt het Kabinet op in het kader van de notitie 'Op weg naar de Elektronische Overheid'²⁹ en het programma 'ICT en Administratieve Lastenreductie voor bedrijven'³⁰.
- Er komt één Burger Service Nummer voor alle burgers en dat door alle overheidsinstanties kan worden gebruikt. Invoering per 1 januari 2006. Er komt ook één bedrijfsnummer gebaseerd op het Kamer van Koophandelnummer.
- In zogenaamde basisregistraties worden gegevens van burgers en bedrijven verzameld, die dan nog maar één keer opgevraagd hoeven te worden. Het Burger Service Nummer en het Bedrijfsnummer maken dat mogelijk. In 2005 verschijnt een handreiking over het stelsel van basisregistraties. Het wetgevingstraject voor de eerste zes basisregistraties is versneld van 2007 naar 2006³¹

2. Elektronische identificatie

Burgers en bedrijven kunnen zich elektronisch eenduidig bekend maken bij de overheid

Toelichting

- De voorziening voor elektronische identificatie wordt sinds september 2004 ontwikkeld en gepresenteerd onder de naam DigiD. Hiermee kunnen burgers en bedrijven bij gebruik van publieke diensten, eenduidig en elektronisch hun identiteit aantonen en handtekening zetten³². DigiD wordt stapsgewijs uitgerold, op termijn samenwerking met marktpartijen (internetbankieren;gsm/sms) beoogd.
- Er komt een elektronische Nederlandse identiteitskaart (eNIK) waarmee een volwaardige digitale handtekening kan worden gezet door de burger.

3. Sneller op internet

Burgers, bedrijven en instellingen kunnen tegen vergelijkbare kosten een substantieel snellere aansluiting krijgen op internet en daarover geleverde diensten dan nu het geval is.

Toelichting

- Een nationale experimenteer omgeving met voldoende schaalgrootte wordt gecreëerd voor gebruik en ontwikkeling van diensten (Connecting the Dots).
- In antwoord op het advies van de Impuls Commissie Breedband worden diensten in de sfeer van de publieke sector gestimuleerd (zie speerpunt 7)
- Het Kabinet laat in 2005 onderzoek doen door het CPB naar het mogelijk falen van de markt voor breedbandnetwerken
- Het Kabinet laat een onderzoek uitvoeren naar de mogelijke inzet van een financieel instrument gericht op het stimuleren van investeringen door marktpartijen in volgende generatie breedbandnetwerken in Nederland
- Het Kabinet werkt samen met een aantal grote steden aan breedbandige ontsluiting van (semi-) publieke instellingen, en werkt ook aan technische afspraken mbt interoperabiliteit (eNorm) en aan kennisuitwisseling (Breedbandcirkel).

²⁹ Tweede Kamerstukken 2003 – 2004; 26 387, nr 23

³⁰ Programma in uitvoering door het Ministerie van Economische Zaken, zie ook Voortgangsrapportage ICTAL 2005

³¹ Brief dd. 30 augustus 2004 aan de Tweede Kamerstukken 2004/2005 29 362, nr 20

³² BZK en EZ trekken hier gezamenlijk op

4. Veiligheid en betrouwbaarheid

Veiligheid en betrouwbaarheid van en vertrouwen in ICT-voorzieningen en internet nemen sterk toe.

Toelichting

- In 2005 – 2006 wordt het project Aanpak Cybercrime uitgevoerd als onderdeel van het Actieplan Veilig Ondernemen II en wetgeving wordt toegespitst op de eisen van de digitale omgeving³³.
- Het opt-in regime inzake SPAM zal ook gaan gelden voor zakelijke gebruikers³⁴
- Er komt een centraal meldpunt voor de overheid voor cybercrime
- Het Kabinet streeft naar internationale afspraken over SPAM.
- Mondiaal - in het kader van de WSIS³⁵ - zal het Kabinet een actieve rol spelen voor beheer van internet (oa. Internet Governance)

5. Standaarden

Gegevensuitwisseling van en met de overheid wordt gemakkelijker door standaardisatie.

Toelichting

- Er wordt een Standaardisatieraad en Standaardisatieforum³⁶ ingesteld ter bevordering van de interoperabiliteit van elektronische gegevensuitwisseling tussen overheden onderling en tussen overheden en burgers en bedrijven door middel van (open-) standaarden. De taak van het forum is voorbereiding van de Raad, die adviseert over mogelijk toe te passen standaarden.
- Er wordt gewerkt aan technische afspraken mbt interoperabiliteit en communicatie-infrastructuren (eNorm; zie speerpunt 3)

6. Consumentenbeleid

De ICT-consument beschikt over optimale keuzevrijheid; voldoende kennis; vereenvoudigde klachtenafhandeling, en bescherming tegen inbreuk op rechten

Toelichting

- Het actieplan voor Consumentenbeleid in ICT en Telecom gaat in 2005 naar de Tweede Kamer.
- De telecommunicatiewet wordt gewijzigd; waardoor o.m de mogelijkheid bestaat om aanbieders van elektronische communicatiediensten verplicht te onderwerpen aan onafhankelijke geschillenbeslechting.
- Vanaf eind 2005 kan de consument met vragen over elektronische communicatie terecht bij één aanspreekpunt, vooruitlopend op de op te richten Consumentenautoriteit.

7. ICT in het (semi)publieke domein

De mogelijkheden van ICT worden beter gebruikt en ICT wordt ingezet voor het oplossen van breed gevoelde maatschappelijke problemen.

Toelichting

- Het Kabinet ontwikkelt in 2005 het Actieprogramma ICT & Sectoren, gericht op de sectoren mobiliteit, onderwijs, veiligheid en zorg; en maakt een regeling voor innovatieve ICT-diensten en toepassingen
- Daarnaast zijn er veel andere activiteiten (zoals landelijk elektronisch medicatiedossier in de zorg)
- Het Regieorgaan ICT-Onderzoek en -Innovatie geeft medio 2005 in het strategisch plan aandacht aan het verbeteren van de verbinding tussen ICT-onderzoek en toepassingen

³³ Wetsvoorstel Computercriminaliteit-II; het betreft verder privacy, auteursrecht, intellectueel eigendomsrecht, grondrechten, grensoverschrijdende geschillenbeslechting en internationaal privaatrecht.

³⁴ Invulling motie Van Dam / Atsma

³⁵ Verenigde Naties: World Summit on the Information Society

³⁶ Hierin werken overheid en bedrijfsleven nauw samen. Het gebruik van (open) standaarden in het publieke domein is door de overheid gemakkelijker te beïnvloeden dan in het private domein.

2. Betere benutting van ICT

2.1 Benutting door het bedrijfsleven

Doel:

Het realiseren van productiviteitsgroei en concurrentiekracht door integratie van ICT-toepassingen in de totale bedrijfsvoering en toename van het aantal vroege toepassers van geavanceerde ICT-toepassingen. Vooral bij het MKB valt hier nog een forse slag te maken.

Te bereiken door:

- a. Het programma Nederland Gaat Digitaal (NGD) meer te richten op het totaalconcept van e-business.
- b. Vergroting van het aantal vroege toepassers van geavanceerde ICT-toepassingen binnen het MKB.
- c. Vraagarticulatie door "communities of interest".

Europa en benutting door bedrijven

In het eEurope 2005 Action Plan wordt als een van de uitdagingen voor 2010 genoemd: de effectieve invoering van ICT voor nieuwe bedrijfsprocessen, met name in het MKB, omdat dit een van de sleutelementen is voor het verbeteren van de Europese concurrentiekracht.

Het Kabinet heeft...

in het voorjaar van 2004 het Actieplan Concurrenieren met ICT-Competenties, Regie en Rendement in de ICT-Kennisketen³⁷ (CIC) naar de Tweede Kamer gestuurd.

Dat heeft ertoe geleid dat...

langs twee lijnen uit dit actieplan wordt gewerkt aan een betere benutting van ICT door het bedrijfsleven.

- Actielijn: *Verbreiding naar het MKB*

Een belangrijk onderdeel van deze actielijn is het bewustwordingsprogramma "CIC-Uitstraling". Dit programma - uitgevoerd door Syntens, Media Plaza en SenterNovem - richt zich met seminars, workshops en adviezen op het vooroplopende, innovatieve MKB. Strategische toekomstvisies en inspirerende ICT-voorbeeldprojecten moeten het MKB bewust maken van de strategische betekenis van ICT en aanzetten tot vervolgstappen. Een tweede onderdeel van deze actielijn vormt Nederland Gaat Digitaal (NGD), het programma dat zich de afgelopen jaren heeft gericht op het stimuleren van elektronisch zakendoen. NGD wordt uitgevoerd door Syntens en omvat ook seminars, workshops en adviezen³⁸.

- Actielijn: *Innovatie Versnellen*

Essentie van deze actielijn is de betere benutting van ICT-onderzoekresultaten, onder andere door bevordering van de wisselwerking tussen kennisontwikkeling en kennistoepassing. Daarbij wordt ook gekeken naar de rol van ICT in maatschappelijke domeinen. Bij de concrete uitwerking van deze actielijn zal het Regieorgaan ICT-onderzoek en -innovatie een belangrijke rol vervullen.

Vooruitlopend op de komst van het regieorgaan, heeft het ICT-Forum in 2004 met vertegenwoordigers uit het ICT-veld en de zorg een "Community of Interest" opgesteld.

Dit heeft geresulteerd in een basis ICT-onderzoekagenda in de zorg. Verder zijn door EZ

³⁷ Tweede Kamerstukken 2003 – 2004: 26 643, nr 55

³⁸ Het verschil tussen beide programma's is gelegen in de doelgroep en de aard van de technologie; CIC richt zich op het vooroplopende innovatieve MKB met hoogwaardige, relatief nieuwe ICT-concepten, terwijl NGD zich richt op het technologievolgende MKB met bewezen technologie

en het ICT-Forum bijeenkomsten georganiseerd met de ICT-Bsik³⁹ consortia om voor een selectie van relevante toepassingsgebieden de mogelijkheden te verkennen voor het opzetten van soortgelijke "Communities of Interest".

En nu verder...

Voor de actielijn "Verbreding naar het MKB" is medio 2004 is een e-Business strategiebijeenkomst met een groot aantal bedrijven en intermediairs georganiseerd. Deze bijeenkomst heeft geleid tot bijstelling van NGD in de richting van het integrale concept van e-Business. Dat betekent dat de aandacht verschuift van de aanwezigheid op internet en het verrichten van elektronische transacties, naar de integratie van front-office en back-office. Dat betekent dat NGD zich inhoudelijk gaat richten op meer complexe ICT-oplossingen. Daarmee groeien CIC-Uitstraling en NGD naar elkaar toe. De communicatieactiviteiten rondom CIC-Uitstraling en NGD zullen gestroomlijnd worden.

De eerste stap voor een voortvarende aanpak van de actielijn 'Innovatie Versnellen' is gezet met de vorming van het Regieorgaan ICT-Onderzoek en -Innovatie. In het eerste kwartaal van 2005 is het regieorgaan van start gegaan. De komende periode zullen gerichte activiteiten worden ontplooid, zoals de vorming van nieuwe "Communities of Interest" om de vraagarticulatie op gang te brengen en daarmee de aansluiting van onderzoek op de behoefte in bedrijfsleven en maatschappij te verbeteren. Er zal verder worden aangestuurd op actieve benutting van EZ-instrumentarium; zo zullen potentiële ICT-starters worden doorgeleid naar TechnoPartner⁴⁰.

³⁹ Besluit subsidies investeringen kennisinfrastructuur

⁴⁰ Technopartner stimuleert en helpt mensen die een onderneming willen starten op basis van een technische vinding

2.2 Benutting in de (semi) publieke sector

Doel:

Modernisering van de overheid en de aanpak van grote maatschappelijke vraagstukken door een combinatie van nieuwe manieren van werken en organisatie, deregulering en betere benutting van ICT.

Te bereiken door:

- a. Modernisering van de overheid door de introductie van het principe van eenmalige gegevensverstrekking, het treffen van voorzieningen voor veilige communicatie met de overheid en het creëren van één virtueel loket voor overheidsinformatie.
- b. Vermindering van maatschappelijk gevoelde knelpunten door het creëren van doorbraken in de ontwikkeling en implementatie van innovatieve ICT-toepassingen en diensten in het (semi-) publieke domein. Daarnaast worden ketens doorgelicht op de mogelijkheden om met ICT het functioneren te verbeteren.

Europa en benutting in het semi-publieke domein

De modernisering van de overheid en onderwerpen als egovernment, ehealth, elearning en esecurity, staan geagendeerd op de Europese agenda; in het kader van i2010, maar ondermeer ook voor het European Public Administrations Network. Tijdens het Nederlandse EU voorzitterschap is in het egovernment domein meer nadruk gelegd op de prestatiekracht van de overheid in relatie met de Lissabon doelstellingen.

Belangrijke aandachtsgebieden in Europa voor Nederland zijn: het stimuleren van ontwikkeling en gebruik van elektronische diensten in het publieke domein, betrouwbaarheid met betrekking tot omgang met gegevens van burgers en bedrijven en de ontwikkeling van grensoverschrijdende pan-Europese diensten. De burger, bedrijfsleven en overheden kunnen, vanuit de gedachte van grotere Europese mobiliteit, eenvoudig gebruik maken van diensten vanuit andere landen in de EU.

Belangrijke voorwaarden zijn standaarden, interoperabiliteit en wetgeving (juridische zekerheid).

2.2.1 Modernisering van openbaar bestuur

Het Kabinet heeft...

op 14 juni 2004 aan de Tweede Kamer de notitie *Op weg naar de Elektronische Overheid*⁴¹ toegezonden. Belangrijke uitgangspunten zijn:

- Het ontwikkelen van elektronische diensten en de herinrichting van werkprocessen en organisatiestructuren.
- Het ontwikkelen van ICT-basisvoorzieningen die nodig zijn om deze elektronische diensten te kunnen leveren. Voorbeelden zijn basisregistraties, eenduidige registratienummers, elektronische identificatiemiddelen en standaarden voor gegevensuitwisseling en breedbandige ontsluiting van publieke gebouwen

Dat heeft ertoe geleid dat...

- de beschikbaarheid van elektronische overheidsdienstverlening via internet voor burgers vergeleken met vorig jaar is gestegen: van 40% naar 49%. Voor bedrijven is de beschikbaarheid gestegen van 45% naar 50%⁴². De doelstelling blijft dat in 2007 65% van de dienstverlening van de overheid via internet kan plaatsvinden.

⁴¹ Tweede Kamerstukken, 2003-2004, 26 387, nr 23

⁴² Dat blijkt uit de meest recente meting. Monitor Overheid.nl

- in het eerste kwartaal van 2005 een eerste verbeterde versie van de elektronische zoekmachine voor burgers gereed is waarmee overheidsinformatie eenvoudig gevonden kan worden.
- in 2004 een elektronische voorziening beschikbaar is gekomen, waarmee burgers zich eenduidig elektronisch bekend kunnen maken bij de overheid. Deze authenticatievoorziening heet DigiD⁴³.
- de invoering van een chipcard in voorbereiding is, waarmee met een hoog beveiligingsniveau overheidsdiensten geleverd kunnen worden (eNIK⁴⁴). De ontwikkelings- en beheerkosten van de eNIK zijn bij Voorjaarsnota 2005 geregeld. De invoeringsdatum is 1 oktober 2006.
- voorbereidingen in gang zijn gezet voor een Gemeenschappelijke Beheer Organisatie (GBO) ten behoeve van het toekomstig beheer van ontwikkelde ICT-basisvoorzieningen. De financiering hiervan is bij Voorjaarsnota 2005 geregeld.
- in het kader van het breedbandbeleid de breedbandige ontsluiting van publieke gebouwen ter hand genomen is als onderdeel van het Grotestedenbeleid
- PIA (Professioneel Inkoop en Aanbesteden), V&W en Prorail stellen in maart 2006 een module beschikbaar voor de Rijksoverheid en andere aanbestedende diensten, die is ontwikkeld voor het elektronisch aanbesteden van overheidsopdrachten. EZ heeft in verband met zijn verantwoordelijkheid voor het aanbestedingsbeleid en het Programma ICTAL, de mogelijkheden voor beheer van deze module onderzocht.
- het programma Open Standaarden en Open Source Software (OSOSS) een eerste versie van een Catalogus van Nederlandse Open Standaarden (CANOS) gereed heeft.
- het programma ICT en Administratieve Lastenreductie voor bedrijven (ICTAL) op schema ligt⁴⁵. Eerste versies van de generieke voorzieningen die binnen ICTAL worden ontwikkeld, zijn inmiddels beschikbaar, zoals het bedrijvenloket, de overheidstransactiepoort en het basis bedrijvenregister. De focus van het programma verschuift nu van ontwikkeling en bouw naar implementatie en stimuleren van gebruik. Inmiddels is ook een plan van aanpak Administratieve Lastenreductie Burgers aan de Tweede Kamer gezonden⁴⁶. Het kabinet wil de administratieve lasten voor burgers en bedrijven met een kwart reduceren voor het eind van 2007.
- het Kabinet werkt aan de inrichting van een standaardisatieraad en een standaardisatieforum.

En nu verder...

Het uitgangspunt voor de realisatie van de elektronische overheid is dat autonome overheden en bestuursorganen hun eigen verantwoordelijkheid hebben. Dat neemt niet weg dat een aantal basisvoorzieningen en regelgeving op orde moeten zijn. In een stelselhandboek zal worden aangegeven onder welke voorwaarden basisregistraties onderling gegevens kunnen uitwisselen, en welke basisregistraties nog zullen volgen. Het Kabinet streeft er naar per 1 januari 2006 het Burgerservice Nummer te introduceren (gebaseerd op het Sofi-nummer)⁴⁷. Voor bedrijven zal een generiek nummer geïntroduceerd worden, gebaseerd op het Kamer van Koophandelnummer. Dit loopt mee in het traject om te komen tot wetgeving voor het basisbedrijvenregister. Onderzocht wordt hoe de basisvoorzieningen kunnen worden gebruikt

⁴³ tot september 2004 werd de werknaam *Overheidstoegangsvoorziening* gebruikt.

⁴⁴ elektronische Nederlandse IdentiteitsKaart

⁴⁵ zie de voortgangsrapportage aan de Tweede kamer brief van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 27 mei 2004, Tweede Kamerstukken 2003 – 2004, 29 515, nr 10; zie ook Voortgangsrapportage ICTAL 2005.

⁴⁶ Tweede Kamerstukken, 2003-2004, 29 362, nr 17 (juni 2004)

⁴⁷ Tweede Kamerstukken 2003 – 2004, 29 362, nr 15

door overheidsdiensten en in samenhangen kunnen worden aangeboden. Hiervoor is een architectuur in ontwikkeling.

Programma ICT & administratieve lastenreductie (ICTAL).

Via het slim inzetten van ICT dalen de administratieve lasten voor bedrijven en wordt de informatievoorziening van de overheid aan ondernemers beter. Er wordt verder gewerkt aan het bedrijvenloket en het realiseren van een 'single point of contact' (EU-kaderrichtlijn voor diensten), wetgeving voor het basisbedrijvenregister en het stimuleren van het gebruik van de Overheidstransactiepoort (OTP).

De standaardisatieraad en het -forum zijn in oprichting. De standaardisatieraad zal Ministers en overheidsorganisaties adviseren over toe te passen – relevante – standaarden. De taak van het standaardisatieforum zal zijn de voorbereiding en advisering van de standaardisatieraad door ondermeer het uitdragen van het belang van het ontwikkelen en toepassen van open standaarden, overzicht scheppen voor overheden en bedrijven (o.a. via een catalogus (zie boven CANOS)), synergiemogelijkheden zoeken en (ongevraagd) advies.

Ook op andere gebieden - zoals bij bestrijding van terreur - wordt hoge prioriteit gegeven aan standaardisatie van berichtenuitwisseling.

2.2.2 Oplossen van maatschappelijke knelpunten

Het kabinet heeft...

- een start gemaakt met het Actieprogramma ICT & Sectoren. Het actieprogramma loopt van 2005 tot 2008 en richt zich op het oplossen van maatschappelijke vraagstukken door de inzet van innovatieve ICT-toepassingen en diensten in de sectoren mobiliteit, onderwijs veiligheid en zorg. De focus daarbij ligt op doorbraken in de ontwikkeling en de implementatie van dergelijke ICT-toepassingen en – diensten. Een voorbeeld zo een doorbraak is het Limburgse project waarin drie ziekenhuizen samenwerken om met ICT, patiënten met hartklachten thuis te kunnen begeleiden. Een ander voorbeeld is de gemeente Utrecht die voor bedrijventerreinen een veiligheidsdienstpakket biedt tegen criminaliteit, waarbij de mogelijkheden van cameratoezicht met breedbandtechnologie worden benut.
- diverse ICT-Kanskaarten uitgevoerd, waarbij een aantal ketens is doorgelicht op de mogelijkheden van verbetering van effectiviteit en efficiëntie door gerichte toepassing van ICT.

Dit heeft ertoe geleid dat...

- vooruitlopend op het Actieprogramma ICT & Sectoren al een aantal interessante initiatieven is genomen, die het Kabinet mede gefinancierd heeft vanuit het Nationaal Actieprogramma Elektronische Snelwegen. Het gaat onder andere om initiatieven op het terrein van de zorg 'Informatisering Jeugdgezondheidszorg' of op het gebied van onderwijs 'zorgmonitor achterstandsléerlingen'.
- een ICT-kanskaart is uitgevoerd in het kader van de Operatie JONG die beoogt een verbetering van de informatie-uitwisseling aan te brengen tussen Politie, Justitie, Jeugdzorg, school, sociale dienst en andere partijen over jongeren. Andere kanskaarten zijn gestart bij de brandweer en studentendossier In 2004 is een ICT-kanskaart gestart is voor reductie van administratieve lasten van ouderen, waarvan in 2005 de resultaten worden verwacht. Daarnaast zijn er nog twee kanskaarten gericht op de toekomstige arbeidsproblematiek in de zorg.

- op diverse domeinen wordt doorgewerkt aan beter gebruik van ICT. Een voorbeeld is de zorg waar wordt gewerkt aan de introductie van het Elektronisch Patiënten Dossier, dat relevante medische gegevens bevat van een patiënt⁴⁸. In het onderwijs wordt gewerkt aan het opzetten van demonstratieprojecten met breedbanddiensten en 'best-practices'. Leren met ICT wordt steeds meer een gemeengoed en de faciliteiten zijn de afgelopen jaren sterk verbeterd.⁴⁹ Politie, Justitie en Buitenlandse Zaken zijn intensief bezig om in samen ketenbrede en organisatieafhankelijke berichtenuitwisseling te realiseren en de toegankelijkheid van het rechtsstelsel voor burgers is vergroot.

En nu verder...

Binnenkort wordt het Actieprogramma ICT & Sectoren naar de Tweede Kamer gestuurd. In 2005 worden de eerste acties van het Actieprogramma ICT & Sectoren uitgevoerd. In het Paasakkoord is afgesproken om een impuls te geven aan innovatieve ICT-toepassingen. De activiteiten binnen de diverse domeinen, zoals zorg, onderwijs, veiligheid en mobiliteit, zullen worden voortgezet. Daarnaast zullen EZ en BZK in overleg diverse nieuwe ICT-kanskaarten starten, in aansluiting op de politieke agenda. Het doel is om doorbraken en concrete oplossingen te bewerkstelligen.

⁴⁸ ICT in de zorg; Van Elektronisch Medicatiedossier naar Elektronisch Patientendossier; plan van aanpak 1 maart 2005; VWS

⁴⁹ Informatie en communicatietechnologie in het onderwijs; Tweede Kamerstukken 2004-2005, 25 733 nr 106

2.3 Burgers in de netwerk- en kennissamenleving

Doel:

Burgers benutten de nieuwe mogelijkheden die ICT biedt voor ontplooiing en participatie in de kennissamenleving. Op (goed toegankelijke) digitale netwerken beschikken zij over betrouwbare informatie en een pluriform en kwalitatief aantrekkelijk aanbod.

Te bereiken door:

Het stimuleren van marktpartijen, maatschappelijke sectoren en de onderzoekswereld om content, diensten en (software-)toepassingen voor digitale netwerken te ontwikkelen en te ontsluiten. Daarbij wordt er vooral naar gestreefd om informatie te ontsluiten die niet door de markt wordt geëxploiteerd, maar die wel maatschappelijke waarde heeft voor de burger. Instellingen die dergelijke informatie beheren worden gestimuleerd hun bronnen digitaal toegankelijk te maken⁵⁰.

Europa en de burger

De Europese lidstaten werken samen aan een kennissamenleving voor iedereen. Dit wordt onder meer gestimuleerd door het eEurope Actieprogramma. Algemene beschikbaarheid van informatie via digitale netwerken is van belang. Via het eContent actieprogramma, goede wet- en regelgeving op gebied van auteursrechten en Digital Rights management, worden instellingen en bedrijven in Europa gestimuleerd om bij te dragen aan een sterke Europese content industrie, die ook betrekking heeft op content met cultureel maatschappelijke waarde.

Het Kabinet heeft...

diverse acties ondernomen om de duurzame ontsluiting van informatie uit erfgoed en andere collecties met een maatschappelijk belang te stimuleren. Via 'Digitale Pioniers' en 'Domein voor Innovatieve Software en Content' (DISC)⁵¹ zijn de mogelijkheden verbeterd voor kleinschalige maatschappelijke initiatieven en kleinschalige vrijwilligersprojecten om gebruik te maken van internet. Culturele instellingen zijn gestimuleerd om een pluriform digitaal aanbod te bieden. Daarbij is ook aandacht gegeven aan specifieke breedbandige content, zoals voor het onderwijs. Voor culturele en educatieve instellingen heeft het Kabinet een goede, betrouwbare en snelle aansluiting op digitale communicatienetwerken, tegen een redelijke prijs geregeld. Hiermee is voor deze instellingen een inhaalslag gerealiseerd. Via het programma Catch van NWO wordt gestimuleerd dat de cultuur en onderwijssector aansluiting krijgen bij onderzoek- en innovatieprogramma's op het terrein van ICT.

Dat heeft ertoe geleid dat...

- de kwaliteit van digitalisering bij erfgoedinstellingen wordt vergroot, ondermeer door projecten die de ICT-deskundigheid en ICT-kwaliteitszorg binnen de museum- en archiefsector bevorderen
- via landelijke voorzieningen de toegang van burgers tot digitaliseringinitiatieven bij musea en archieven is vergemakkelijkt (Cultuurwijzer, het Geheugen van Nederland)
- onder Nederlands, Luxemburgs en Brits EU-voorzitterschap in 2004 en 2005 een Europees Actieplan voor coördinatie van digitalisering van erfgoed gestalte heeft gekregen

⁵⁰ Zie ook "Contentnotitie", Tweede Kamerstukken, 26 643, nr. 37 en eCultuurbrief, Tweede Kamerstukken, 27 432, nr. 52

⁵¹ Digitale Pioniers was een regeling die zich richtte op vernieuwende internetinitiatieven die bijdragen aan participatie, meningsvorming en informatie-uitwisseling in het publieke domein. DISC richt zich op maatschappelijke organisaties die aan de slag willen met open source software.

- via Digitale Pioniers zijn inmiddels ca 100 internetinitiatieven van kleinschalige maatschappelijke organisaties ondersteund, die innovatieve toepassingen opleveren. Eind 2004 is de laatste subsidieronde van start gaan.
- DISC is in 2004 gestart om het gebruik van open source en open standaard toepassingen te stimuleren in het publieke domein. DISC is een aanvulling op de activiteiten van het programma OSOSS (openbaar bestuur) en de activiteiten van Syntens (Open Source voor het MKB).
- DISC en het Instituut voor Informatierecht (IViR) hebben een Nederlandse vertaling van de auteursrechtelijke Creative Commons licentie gemaakt, waarmee makers onder zelf te stellen voorwaarden hun werk voor (her-)gebruik beschikbaar kunnen stellen in het digitale publieke domein. Er wordt inmiddels al veel gebruik van de licentie gemaakt.
- de ontwikkeling van Bibliotheek.nl wordt vanaf 2004 structureel ondersteund met rijksmiddelen. Concrete producten waaraan gewerkt wordt zijn de Virtuele Mediatheek, het product Landelijk Lenen en de toepassing van RFID⁵².
- de Publieke Omroep werkt actief aan de ontwikkeling van nieuwe digitale diensten, zoals 'Uitzending gemist'. Ook zijn er digitale themakanalen gestart zoals "Holland.doc" en "\geschiedenis".

En nu verder...

Veel acties lopen de komende periode door. Belangrijk is:

- Versterken van eCultuur, met name de toegankelijkheid van informatie en creatieve kracht van nieuwe media. Kernbegrippen zijn: (open) standaarden en wensen van het publiek en professionalisering van instellingen. In de tweede helft van 2005 zal de tweede Kamer een beleidsbrief ontvangen over Cultuur en Economie, waarin ook aandacht zal zijn voor de creatieve ontwikkelende en producerende contentsector.
- Stimuleren van de kwaliteit van erfgoedcollecties bij publieke instellingen voor onderzoek, onderwijs, eCultuur en kennisoverdracht.
- Blijvend stimuleren van musea en archieven om hun inspanningen voor digitalisering effectiever in te richten. Hiervoor wordt een subsidieregeling gestart.
- Stimuleren van ICT gefaciliteerde samenwerking tussen bibliotheken en andere informatieaanbieders op het gebied van cultuur, welzijn en overheid.
- Evalueren van de Digitale Pioniersregeling en besluitvorming over vervolg
- Doorontwikkelen van digitale diensten bij de Publieke Omroep.
- Bekijken hoe mogelijkheden voor makers om hun 'werken' onder eigen voorwaarden te kunnen publiceren (op basis van de auteurswet) verder gebracht kunnen worden⁵³.
- Het Kabinet zal bevorderen dat gemeenten en bedrijven computervaardigheden bij werklozen en werkenden bevorderen⁵⁴
- Het Kabinet zal het gebruik van ICT in het onderwijs bevorderen⁵⁵
- Ook op andere domeinen wordt de burger steeds centraler gesteld. Zo is er in het zorg-domein de portal www.kiesbeter.nl geïntroduceerd met onder meer informatie over ziekenfondsen en medicijnkosten, in het juridische domein wordt via het 'Juridisch Loket' de toegang tot het rechtsstelsel vergroot. De website Overheid.nl

⁵² RFID: Radio Frequency IDentification. Een nieuwe technologie waarmee nieuwe mogelijkheden ontstaan op het gebied van "tracking en tracing" van producten. De 'opvolger' van de barcode.

⁵³ Creative Commons: dit is een auteursrechtelijk licentiesysteem op basis waarvan makers onder eigen voorwaarden hun werken kunnen publiceren

⁵⁴ Zie paragraaf 3.3.2. ICT-vaardigheden

⁵⁵ Zie paragraaf 3.3.2. ICT-vaardigheden

helpt bij het vinden van gewenste overheidsinformatie of een overheidsdienst. Door burgers op burger@overheid.nl naar hun mening te vragen en de gewenste verbeteringen vervolgens op te pakken, zet de overheid zich in voor betere digitale dienstverlening⁵⁶.

⁵⁶ Zie ook paragraaf 2.2.2. Oplossen van maatschappelijke knelpunten

3. Versterken van de ICT-basis

3.1. Communicatie-infrastructuren

Doel:

Nederland profiteert optimaal van haar goede uitgangspositie op het gebied van communicatie-infrastructuren en bouwt deze positie verder uit.

Te bereiken door:

- a. Het creëren van goede basisvoorwaarden waardoor de publieke belangen worden geborgd. Centraal staat daarin een goede marktordening en effectief markttoezicht.
- b. Het stimuleren, faciliteren en reguleren van innovatieve communicatie-infrastructuren, onder andere door de uitvoering van het Actieprogramma Breedband, een nieuwe nota frequentiebeleid en de digitalisering van de ether.

Europa en communicatie-infrastructuren

De vorming van de interne markt die op basis van Europese wetgeving wordt gereguleerd, heeft de liberalisering van de elektronische communicatiemarkten versneld. In 2005 beziet de Europese Commissie of de wet- en regelgeving voor elektronische communicatie infrastructuur en bijbehorende diensten moet worden aangepast⁵⁷. Nederland wil zoveel mogelijk aansluiten bij de Europese mededingingswetgeving.

De verdere ontwikkeling van snel internet en daarover geleverde diensten staat centraal. De vraag is welke rol overheden en publieke instanties in het licht van Europese aanbestedings- en staatssteunregels kunnen spelen bij deze ontwikkelingen.

3.1.1 Het creëren van basisvoorwaarden

Het Kabinet heeft...

een nieuwe telecommunicatiewet ingevoerd, wat heeft geleid tot een samenhangend stelsel van consumentenbescherming, marktordening en regulering⁵⁸. In de nieuwe telecommunicatiewet is de open toegang geregeld. Dat betekent dat toegangsverplichtingen kunnen worden opgelegd aan aanbieders van elektronische communicatienetwerken als er sprake is van een economische machtspositie en daardoor ongewenste situaties ontstaan.

Dat heeft ertoe geleid dat...

de ontwikkeling naar een normale markt wordt gefaciliteerd:

- Door de invoering van de nieuwe telecommunicatiewet zijn nieuwe mogelijkheden geschapen voor introductie van innovatieve elektronische communicatiediensten.
- Voor de toekomst zal dit leiden tot meer concurrentie tussen verschillende infrastructuur. De eindgebruikers zullen daarvan profiteren in de vorm van hoge kwaliteit en lage kosten. Aanbieders van telefonie, breedband en televisie zullen gebruik maken van verschillende mobiele en vaste infrastructuur zodat de consument kan kiezen uit verschillende infrastructuur voor het gebruik van een groeiend aantal elektronische communicatiediensten.
- De positie van de consument wordt versterkt met actief beleid op het gebied van keuzevrijheid, transparantie bij betaalnummers en veiligheid in het gebruik van internet en andere onderwerpen.

⁵⁷ Evaluatie van de richtlijnen voor Open Network Provision.

⁵⁸ In combinatie met de nieuwe Mediawet

En nu verder...

Het Kabinet stuurt een Actieprogramma Consumentenbeleid naar de Tweede Kamer. Centraal staan: optimale keuzevrijheid; minimale overstapdrempels; vergroting kennis consument; vereenvoudigde klachtafhandeling en het opzetten van één frontoffice voor de instanties die zich bezighouden met informatievoorziening; meer bescherming tegen concrete inbreuken op rechten van de consument.

De bevoegdheden en het instrumentarium van OPTA worden toegespitst op de veranderende politieke en economische omgeving. De evaluatie van OPTA zal waar nodig leiden tot verbetering van het markttoezicht. Het Kabinet gaat ook verder met een verplichte informatie-uitwisseling over waar kabels en leidingen zich onder de grond bevinden. Daardoor wordt de veiligheid bij graafactiviteiten en de continuïteit van de kabel- en leidingnetwerken vergroot. In 2005 wordt een nieuwe Nota Frequentiebeleid opgesteld. De nota biedt een integrale basis voor het toekomstige frequentiebeleid. Flexibilisering van het gebruik van de frequentieruimte is daarbij een belangrijke doelstelling. Economische groei en technische innovatie worden daarmee gestimuleerd. Het kabinet onderzoekt ook de gezondheidsaspecten die verbonden zijn aan mobiele communicatie.

3.1.2 Ruimte voor innovatieve communicatie-infrastructuren

Het Kabinet heeft...

in mei 2004 de Breedbandnota naar de Tweede Kamer gestuurd⁵⁹. De Breedbandnota bevat de ambitie en visie van het kabinet op de breedbandontwikkeling vanuit het perspectief van economische groei en een aanscherping van het actieprogramma Breedband. De beleidsnotitie TDAB⁶⁰, over de verdeling van frequenties voor digitale commerciële radio, naar de Tweede Kamer gestuurd.

Dat heeft ertoe geleid dat...

- begin oktober de Impulscommissie Breedband haar advies aan de minister van EZ heeft gepresenteerd voor een nationale strategie voor breedbandig Internet. Het advies bevat een nadere invulling van de Breedbandnota. De strategie beschrijft de route waarin markt en overheid gezamenlijk uitwerking geven aan een duurzame ontwikkeling naar een volgende generatie elektronische infrastructuur en diensten via een aantal gerichte financiële prikkels.
- in oktober de richtlijnen van de Interdepartementale Commissie Marktwerving aan het kabinet zijn aangeboden. Deze aanbevelingen bieden een kader voor publieke en private partijen om de uitrol van breedband te versnellen, zonder daarbij onnodig de markt te verstoren. Het Kabinet zal zijn beleid voor de ontwikkeling van breedband toetsen aan deze aanbevelingen.
- eind oktober het platform Nederland BreedbandLand is opgericht; een initiatief van zeven grote ICT-bedrijven en de brancheorganisaties ICT~Office, Vecai, en Vefica. EZ ondersteunt dit initiatief. Nederland BreedbandLand zal projecten faciliteren in de sectoren mobiliteit, onderwijs, veiligheid en zorg, wonen en werken en overheidsdienstverlening. Daarnaast komt er aandacht voor breedbandtoepassingen in diverse sectoren van het MKB. In het kader van Nederland Gaat Digitaal wordt ook aandacht besteed aan breedbandtoepassingen, onder andere in specifieke workshops

⁵⁹ De Breedbandnota. Een kwestie van tempo en betere benutting. TK, vergaderjaar 2003-29004, 26 643, nr. 53.

⁶⁰ Terrestrial Digital Audio Broadcasting, Tweede Kamerstukken 2004 – 2005; 24095, nr. 179

en in voorkomende gevallen ook in maatwerkadviezen die aan ondernemers worden verstrekt.

- de tussentijdse evaluatie van Kenniswijk in maart 2004 aan de Tweede Kamer is gezonden. Inmiddels zijn 80 diensten in ontwikkeling en is de grootschalige uitrol van breedband gestart in Nuenen en Eindhoven. Het beleid is op basis van de uitkomsten van de evaluatie bijgesteld. Onderdeel hiervan is dat een deel van de Kenniswijkgeldten nu nationaal wordt ingezet via de nationale Kenniswijkregeling en het Actieprogramma ICT & Sectoren.

En nu verder...

- Het Kabinet zal bezien of en zo ja hoe een financieel instrument ingezet kan worden gericht op de innovatie van netwerken.
- Er is periodiek bestuurlijk overleg over breedband van de minister van EZ met vertegenwoordigers van IPO, VNG, G4 en Stedenlink.
- Met ingang van 2005 zal het project 'Connecting the dots' lokale initiatieven verder met elkaar verbinden om kennis uit te wisselen en schaalgrootte te verkrijgen en daarmee een nationale experimenteeromgeving voor gebruik en ontwikkeling van diensten creëren.
- Het Kabinet start een onderzoek naar het mogelijk falen van markt van breedbandnetwerken in Nederland. Hierbij wordt ook het Centraal Plan Bureau (CPB) betrokken.
- Naast een studie naar marktfalen is goed overleg nodig met marktpartijen en gemeenten over welke bijdragen marktpartijen kunnen leveren, welke rol de gemeenten kunnen vervullen en welke rol van het Rijk noodzakelijk is. Dat overleg wordt georganiseerd. Het spreekt voor zich dat dit gebeurt binnen de kaders die het kabinetsstandpunt over het ICM-rapport⁶¹ en de Europese staatssteunregelgeving hiervoor bieden.
- Op 24 februari heeft de staatssecretaris van Economische Zaken convenanten ondertekend met de GSB-steden⁶². Zeventien steden zetten GSB-middelen in op het aansluiten van (semi-)publieke instellingen op breedbandige communicatie infrastructuur. In de gepresenteerde plannen stellen de steden zich ten doel om in totaal ongeveer 850 instellingen aan te sluiten en minimaal zeven vraagbundelingstrajecten uit te voeren.

⁶¹ Interdepartementale Commissie Marktordening

⁶² Grote Steden Beleid

3.2 ICT-kennis en innovatie

Doel:

Versterking van de ICT-kennisbasis en betere benutting van de daar ontwikkelde kennis leidt tot brede toepassing van geavanceerde ICT-concepten waarmee innovatie en productiviteitsgroei worden gerealiseerd en maatschappelijke problemen aangepakt.

Te bereiken door:

- a. Versterking van de Nederlandse ICT-kennispositie en deze te laten leiden tot concrete ICT-producten en -diensten in belangrijke toepassingsgebieden.
- b. Nederland internationaal te positioneren als ICT-kennisland (aantrekkelijke R&D-partner en vestigingsland).

Europa en ICT-Kennis en Innovatie

ICT-Kennis en -innovatie spelen een belangrijke rol bij het realiseren van de Lissabon-ambitie. Binnen Europa is in dit kader het Information Society Technologies (IST) Programma relevant, als onderdeel van het Kaderprogramma. Binnen de huidige voorstellen van de Europese Commissie voor het nieuwe (zevende) Kaderprogramma is het grootste afgebakende deel bestemd voor ICT-onderzoek. Ook andere onderdelen omvatten een forse ICT-component, zoals de programma's Nanoscience, Nanotechnology and New Production Technologies, Energy, Transport en Security and Space Research. Dit is in lijn met de Nederlandse inzet. Bij de discussies over het nieuwe Kaderprogramma streeft Nederland naar een aanzienlijk en duidelijk afgebakend deel voor ICT-onderzoek. De Europese Commissie werkt aan een Programma voor Concurrentievermogen en Innovatie (CIP). Binnen het raamwerk van CIP wordt een aantal programma's op het gebied van productiviteitsgroei, innovatie en duurzame ontwikkeling gebundeld.

Het Kabinet heeft

in het voorjaar van 2004 het kabinetsbesluit Regieorgaan ICT-onderzoek en -innovatie gepubliceerd. Het regieorgaan moet gaan zorgen voor structurele versterking en zwaartepuntvorming van het ICT-onderzoek. Het zal daartoe o.a. een nationale ICT-onderzoeksagenda opstellen en de verbinding tussen onderzoek en toepassing verbeteren.

Dit heeft ertoe geleid dat...

- de feitelijke oprichting van het ICT-regieorgaan in gang is gezet:
 - In september 2004 is een convenant getekend door EZ, OCW en NWO, waarmee NWO de opdracht heeft gekregen om samen met Senter-Novem het regieorgaan op te richten. NWO is bestuurlijk verantwoordelijk voor het ICT-regieorgaan. Vervolgens is per 1 januari 2005 de directeur van het regieorgaan aangesteld en is begonnen met de bemensing van het regieorgaan.
 - Tegelijkertijd met het kabinetsbesluit inzake de oprichting van het regieorgaan is het Actieplan Concurrenieren met ICT-Competenties, Regie en Rendement in de ICT-Kennisketen⁶³ verschenen, dat de beleidscontext schetst waarbinnen het regieorgaan gaat opereren. Eind september 2004 hebben EZ en OCW een startbijeenkomst georganiseerd waarop gezamenlijk met alle relevante spelers het actieplan is besproken. Het draagvlak voor de aanpak was groot. Het actieplan kent in totaal vier actielijnen:
 1. *Versterking en zwaartepuntvorming ICT-onderzoek*
De oprichting van het regieorgaan is de belangrijkste pijler van deze actielijn.

⁶³ Kamerstukken 2003 – 2004, 26 643, nr 55.

2. *Innovatie versnellen*

De kern van deze actielijn is de totstandbrenging van een koppeling tussen onderzoek en toepassingsgebieden, teneinde te komen tot een goede benutting van onderzoekresultaten (kennisvalorisatie). Het regieorgaan zal hierbij een voorname rol spelen. Zie verder paragraaf 2.1 "Benutting door het bedrijfsleven".

3. *Verbreiding naar het MKB*

Deze actielijn beoogt het MKB bewust te maken van de strategische betekenis van ICT en bedrijven aan te zetten tot betere benutting van de mogelijkheden van ICT. Zie verder paragraaf 2.1 "Benutting door het bedrijfsleven".

4. *Internationale positieversterking Nederland*

Het doel van deze actielijn is het versterken van de Nederlandse positie in het internationale ICT R&D-veld, enerzijds om een aantrekkelijke R&D-partner te zijn, zodat we aansluiting houden bij excellent internationaal onderzoek, anderzijds om Nederland te profileren als een aantrekkelijk vestigingsland voor ICT R&D-bedrijven en ICT-kenniswerkers

- er momenteel wordt gewerkt aan de profilering van de Nederlandse ICT-sterktes. De organisatie van het IST-Event in november 2004 in Den Haag door EZ en de Europese Commissie vormde al een goede gelegenheid voor de profilering van de Nederlandse sterkten. Dit internationale congres is door circa 4000 deelnemers uit de EU-lidstaten bezocht.
- de bilaterale samenwerking met Vlaanderen op het gebied van innovatie ter hand is genomen. Dit is in de loop van 2004 in de vorm van een intentieverklaring geconcretiseerd o.a. op het terrein van taal- en spraaktechnologie. Met Nordrhein-Westfalen is op 2 maart 2005 een vergelijkbare intentieverklaring ondertekend door de betrokken ministers van EZ en OCW en hun collega-bewindslieden van Nordrhein-Westfalen.

En nu verder...

Naar verwachting zal het Regieorgaan ICT-Onderzoek en -Innovatie medio 2005 zijn strategisch plan en de nationale ICT-onderzoeks- en innovatie agenda hebben opgesteld. Voor de overige actielijnen zijn of worden de activiteiten op de rails gezet. De komende periode staat in het teken van het verder concretiseren en uitvoeren van de plannen (zie paragraaf 2.1 voor de actielijnen 2 en 3).

Zo wordt momenteel gewerkt aan de voorbereidingen van de tweede High Tech Connections reis naar de VS. De eerste succesvolle reis ging begin 2004 naar Silicon Valley, georganiseerd door EZ in samenwerking met de Amerikaanse Ambassade. Ongeveer 200 Nederlandse en 400 Amerikaanse ondernemers werden hierbij intensief met elkaar in contact gebracht. Dit keer gaat de missie naar de regio Boston.

Ter verdere profilering van de ICT-sterktes van Nederland wordt ook gewerkt aan het opzetten van een Engelstalig web-gebaseerd overzicht, inclusief de expertise van Nederlandse bedrijven, universiteiten en andere kennisinstellingen. Hierbij ligt de focus op drie ICT-terreinen: grids/breedband; nanotechnologie en embedded software. De komende periode zal de bilaterale samenwerking met Vlaanderen en Nordrhein-Westfalen verder ingevuld worden met concrete activiteiten (onder andere brokerage-events op het gebied van embedded systems). In mei zijn de eerste resultaten gepresenteerd van deze samenwerking en is het startschot gegeven voor de oprichting van het Holst-centrum voor micro- en nanotechnologie. Ook wordt gewerkt aan de verdere invulling van de bilaterale samenwerking met Nordrhein-Westfalen. Al deze activiteiten ondersteunen de versterking van de kennisregio Eindhoven-Leuven-Aken.

3.3 ICT-Randvoorwaarden

Doel:

Gebruikers hebben voldoende vertrouwen in ICT en voldoende deskundigheid om ermee om te gaan. De communicatie-infrastructuren werken ongestoord, privacy wordt beschermd en cybercrime wordt voorkomen en bestreden. Daarnaast worden leerlingen en studenten door de inzet van ICT in het onderwijs en het leren voorbereid op de arbeidsmarkt van morgen.

Te bereiken door:

- a. Een veiligheidsbeleid dat is gedifferentieerd naar 'vitale' en 'minder vitale' domeinen, met een scherpe(re) afbakening van publieke belangen.
- b. Blijvende aandacht in het onderwijs voor het bijbrengen van ICT-vaardigheden.

Europa en ICT- randvoorwaarden

Veiligheid: Burgers en bedrijven in Europa hebben te weinig vertrouwen in internet, waardoor eCommerce en gebruik van elektronische diensten achterblijft. Veiligheid en vertrouwen zijn een absolute voorwaarde voor de verdere ontwikkeling van de informatiemaatschappij. De oprichting van het Europese Agentschap voor Netwerk en Informatiebeveiliging (ENISA), illustreert het belang dat Europa hieraan hecht.

Vaardigheden: Het Europees beleid op gebied van ICT-vaardigheden en eLearning is gericht benchmarking op breedbandtoegang voor onderwijsinstellingen en universiteiten; onderzoek naar computerondersteunde netwerken en platforms; lancering van opleidingen voor eSkills. Voor ondersteuning van regionale en nationale acties maakt de Commissie gebruik van een aantal instrumenten en programma's (waaronder eTEN, de Kaderprogramma's, ESF-gelden, de eLearning faciliteit).

3.3.1 Veiligheid en vertrouwen

Het kabinet heeft...

in de afgelopen jaren intensief gewerkt aan het verder verbeteren van de veiligheid van de elektronische communicatiesystemen. Op basis van het programma Kwetsbaarheid op Internet (KWINT) is actie ondernomen in de campagne Surf op Safe en door het instellen van een waarschuwingsdienst (onderdeel van GOVCERT). Samen met de grote landelijke aanbieders van (vaste en mobiele) telecommunicatie wordt gewerkt aan het zekerstellen van de beschikbaarheid van de vitale telecommunicatiediensten. De bescherming van de vitale infrastructures is een onderdeel van het actieplan terrorismebestrijding. Er zijn diverse programma's voor de aanpak van computercriminaliteit.

In EU-verband is inmiddels het Cybercrime verdrag gesloten en is het wetsvoorstel ter goedkeuring dat daarvoor nodig is, voorbereid. Verder wordt de wetgeving rondom computercriminaliteit aangepast.

Dat heeft ertoe geleid dat...

- de bewustwording bij zowel de burger als zakelijke gebruiker van elektronische communicatiesystemen is vergroot⁶⁴, waardoor zij zich beter kunnen beveiligen.
- de kwetsbaarheid van de telecom/ICT-sector inzichtelijk is geworden.
- de beschikbaarheid van vitale telecommunicatie diensten is geborgd in wet- en regelgeving als uitwerking van het beleid inzake NACOTEL.

⁶⁴ Door programma's als Surf op safe en KWINT

- voor onderzoek naar Cybercrime wordt door het National High Tech Crime Center een voorstel uitgewerkt naar de inhoudelijke en organisatorische aanpak.
- de bevoegdheden gecreëerd worden voor politie en justitie om computercriminaliteit op te sporen en feiten strafbaar gesteld worden die dat eerder niet waren (zoals grootschalige SPAM gericht op verstoring van ICT-systemen).
- voor en met bedrijven activiteiten zijn verricht voor het bestrijden van de kwetsbaarheid van het internet.
- onderzoek is gestart naar de gevolgen van nieuwe technologieën als VOIP en RFID voor de continuïteit, kwetsbaarheid en betrouwbaarheid van ICT.
- de internationale samenwerking en kennisverhoging is verbeterd met de start van ENISA en de samenwerking binnen Europa tot stand is gekomen inzake het European Program on Critical Infrastructure Protection (EPCIP).

En nu verder...

- GOVCERT kan als het centrale meld- en coördinatiepunt voor de overheid voor informatiebeveiliging fungeren.
- in 2005 wordt het wetsvoorstel tot goedkeuring van het Cybercrime verdrag naar de Tweede Kamer gestuurd. Ongeveer op hetzelfde moment zal op het wetsvoorstel “computercriminaliteit-II” een omvangrijke nota van wijziging bij de Tweede Kamer worden ingediend als aanvulling op het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering.
- het aftappen zal worden ingezet bij het bestrijden van criminaliteit en terrorisme. In Europees verband wordt beleid opgesteld voor het bewaren van verkeersgegevens.
- in 2005 wordt een voorstel voor een wet Politiegegevens ingediend, waarmee de wettelijke mogelijkheden van de politie voor omgang met persoonsgegevens worden vergroot.
- het Kabinet werkt verder aan reductie van de kwetsbaarheid van de Telecom/ICT-sector.
- het opt-in regime inzake SPAM zal ook gaan gelden voor zakelijke gebruikers⁶⁵.
- in het eerder genoemde Actieprogramma Consumentenbeleid zal aandacht gegeven worden aan bescherming van consumenten tegen SPAM en andere zaken.
- standaardisatie is een nieuw speerpunt. Daarvoor wordt een Standaardisatieraad en Standaardisatieforum ingesteld (zie paragraaf 2.2.1). Ook worden in de werkgroep (eNorm) technische afspraken ter bevordering van interoperabiliteit bij de ontwikkeling van nieuwe communicatie-infrastructuren. De overheid stelt bij aanbestedingstrajecten eisen aan het gebruik van bepaalde standaarden en bevordert daarmee de borging van publieke belangen onder meer op het terrein van veiligheid.
- in relatie tot vertrouwen en auteursrechten zal een onderzoek worden gedaan om transparantie te creëren op de markt van auteursrechten
- activiteiten zullen worden ondernomen voor het wegnemen van knelpunten in relatie tot de auteurswet die belemmerend werken voor innovatie.

3.3.2 ICT-vaardigheden

Het Kabinet heeft...

zich gericht op bevorderen van het gebruik van ICT in het onderwijs. Contentontwikkeling, versterking van de vraagarticulatie van scholen en uitwisseling van kennis en expertise zijn daarbij cruciaal⁶⁶.

⁶⁵ Invulling motie Van Dam / Atsma

De stichtingen van en voor het onderwijsveld hebben een belangrijke rol. De stichting Kennisnet biedt ruimte om te leren met ICT, voornamelijk door het organiseren en structureren van content. De Stichting ICT op School legt de nadruk op het ontwikkelen van de praktijkkennis over ICT.

Dit heeft ertoe geleid dat...

ICT steeds meer gebruikt wordt binnen het onderwijs en dat meer dan de helft van de onderwijsinstellingen in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en de beroeps- en volwassenen-educatie een visie heeft op het gebruik van ICT⁶⁷.

- Hoewel de totale omvang van scholing van werkenden sterk conjunctuurafhankelijk is, is de verwachting dat e-learning door de diverse voordelen (tijd en plaats onafhankelijk, efficiënter) zal toenemen⁶⁸. Vooral hoger opgeleiden maken daar nu gebruik van.
- Wat betreft de scholing van de beroepsbevolking blijkt dat het leren van ICT-vaardigheden veelal berust op "learning by doing". Intensiever ICT-gebruik leidt tot meer beheersing van ICT-competenties en tot meer bereidheid deze op te doen. Voor lager opgeleiden is het gebruik en de bereidheid om competenties op te doen iets minder dan bij hoger opgeleiden⁶⁹. Over de gehele linie (hoger/lager opgeleiden/ resp. werkenden/werklozen) neemt het PC en internet gebruik toe⁷⁰.
- In april 2004 Kennisnet gestart is met de uitvoering van het project 'Educatieve Contentketen'. Er is een metadatastandaard afgesproken voor de beroeps- en contentketen. De resultaten worden gedeeld met het primair en voortgezet onderwijs. Ook de stichting SURF heeft namens het hoger onderwijs laten weten enthousiast te zijn over de resultaten. Dit vormt een goede prikkel voor een snelle besluitvorming over standaarden in het hoger onderwijs.
- In 2004 de Stichting ICT op School de Kennisrotonde heeft geïntroduceerd, die de verbinding legt tussen onderwijsinnovatie en ICT. De Kennisrotonde draait om het beter benutten van bestaande kennis (zoals praktijkervaringen van scholen en wetenschappelijk onderzoek) en het zonodig ontwikkelen van nieuwe kennis via praktijkgericht onderzoek. Het uitgangspunt hierbij is de vraag vanuit het onderwijs.
- In 2004 zijn ook de hoger onderwijsinstellingen bezig geweest met leren met ICT. OCW heeft het SURF ICT en Onderwijsprogramma met 4 miljoen Euro gesubsidieerd en het Strategisch Plan van de Digitale Universiteit met 2 miljoen Euro.

En nu verder...

- Het Kabinet zal bevorderen dat gemeenten en bedrijven meer gebruik maken van de ESF-middelen ten behoeve van computervaardigheden bij werklozen en werkenden; met name bij groepen die daar nu zelf minder in slagen (ouderen, lager opgeleiden, laaggeletterden). Verder zet het kabinet in op het stimuleren van innovatieve onderwijstoepassingen en rendementsverhoging in het onderwijs, met de inzet van ICT.

⁶⁶ Voortgangsrapportage Groot Project ICT in het Onderwijs 2004, Ministerie van OCW, mei 2005.

⁶⁷ Onderwijsmonitor 2004

⁶⁸ OSA 2003, ICT, Arbeid en Organisatie

⁶⁹ OSA 2003, ICT, Arbeid en Organisatie pag. 266

⁷⁰ CBS Statline, 2004, ICT en mediagebruik naar persoons -en huishoudenkenmerken. Het pc/internet bezit beliep tussen 1997 en 2002 voor personen met geschoolde hoofdarbeid resp. werklozen van 16 naar 76 % resp. 14 naar 65 %.

- De activiteiten uit 'Leren met ICT' zullen worden gecontinueerd en versterkt, waarbij wordt aangesloten bij het Actieplan ICT & Sectoren.
- De Staatssecretaris voor Onderwijs heeft in februari 2005 de discussienotitie e-Learning in het hoger onderwijs uitgebracht. Met de betrokken partijen zal overleg gevoerd worden over de verwezenlijking van in de notitie beschreven ambitie om ICT in te zetten voor onderwijsinnovatie en voor strategische doelen (met name 'leven lang leren', internationale studenten en studies waarin vergroting van de instroom wenselijk is vanwege behoeften van de arbeidsmarkt).

Bijlage I: Actietabel 2005 – 2006 Rijksbrede ICT-agenda

(Legenda N = nieuwe activiteit; C1 = gecontinueerd, ongewijzigd; C2 = gecontinueerd, gewijzigd)

A.1 ICT in de marktsector

<i>Wat willen we bereiken</i>	<i>Wat beloven we en wat gaan we doen</i>	<i>Departementen</i>
E-business en MKB: stimuleren dat het MKB beter voorbereid de stap kan maken naar e-business.	2005 en verder: Nederland Gaat Digitaal richt zich op het integrale concept van e-Business, waarbij aandacht wordt besteed aan de relatie tussen de ICT front-office en de ICT back-office. Het programma wordt uitgevoerd door Syntens. (C1)	EZ
	Bevorderen van transparantie op de markt van ICT-aanbieders. Bijvoorbeeld door het Syntens programma DigiKringen, waarin ICT-aanbieders bij elkaar worden gebracht om op een kwalitatief hoog niveau in te spelen op vragen uit het MKB. In 2005 zullen de Digikringen worden verzelfstandigd.(C2)	EZ
Vergroting aandeel vroege toepassers van geavanceerde ICT-oplossingen binnen het MKB.	CIC-uitstralingsprogramma inzetten voor het innovatieve MKB in belangrijke toepassingsgebieden. - CIC-uitstraling is in 2004 in gang gezet. Formule is in de loop van 2004 verder uitgewerkt. Mede om stroomlijning naar branches te realiseren wordt binnen Syntens CIC-uitstraling organisatorisch geïntegreerd met Nederland Gaat Digitaal. Wel blijft er een onderscheid tussen beide programma's qua doelgroep. CIC-uitstraling richt zich op het vooroplopende innovatieve MKB, terwijl NGD zich richt op het technologievolgende MKB. (C2) - In 2005 zal ook worden gewerkt aan een gezamenlijke op de doelgroep afgestemde communicatie rond CIC-uitstraling en NGD. (C2)	EZ
	Stimuleren van vraagarticulatie in het MKB. - Gezamenlijk met Syntens, het Regieorgaan ICT-Onderzoek en -Innovatie en o.a. de brancheorganisaties zullen activiteiten worden ondernomen om op basis van strategische toekomstvisies te komen tot een operationele vraag naar ICT-oplossingen. Deze vraag kan ondermeer als input dienen voor ICT-onderzoek. (C2)	EZ

A.2 De inzet van ICT in het (semi-)publieke domein

<i>Wat willen we bereiken</i>	<i>Wat beloven we en wat gaan we doen</i>	<i>Departementen</i>
De overheid haalt optimaal rendement uit ICT om het functioneren van het publieke en maatschappelijke domein te verbeteren	2005-2008: ICT benutten om in maatschappelijk relevante sectoren (onderwijs, mobiliteit, veiligheid en zorg) beter aan te sluiten op de behoefte van burgers - Het <i>Actieprogramma ICT & Sectoren</i> wordt uitgewerkt en naar de Tweede Kamer gestuurd, waarbij ook uitvoering zal worden gegeven aan een bijdrageregeling voor dienstenontwikkeling (N)	EZ / BZK / VWS/ VenW / Justitie / OCW
	2005-2007: ketendoorlichting d.m.v. ICT kanskaarten. - De ICT-kanskaarten Arbeidsmarkt, Zorg en Ketenhandhaving Milieu lopen nog. De zojuist afgeronde kanskaarten JONG (de Operatie JONG beoogt doorbraken in de jeugdketen) en Subsidies zullen naar verwachting beide leiden tot realisatie van de geïdentificeerde kansen (respectievelijk Verwijsindex van Risicjongeren en één elektronische verwijsfunctie voor alle overheidssubsidies voor burgers). Mogelijkheden voor volgende kanskaarten worden onderzocht, ook in het kader van het Actieprogramma ICT & Sectoren. De Tweede Kamer wordt hierover o.a. via het project Elektronische Overheid geïnformeerd (C2)	BZK / EZ/ VWS / Justitie

	<p>2005-2006: ICT in zorg: het in 2002 opgerichte Nationaal ICT-instituut in de Zorg (NICTIZ) werkt aan een landelijke basisinfrastructuur in 2005 voor het veilig en betrouwbaar uitwisselen van patiëntengegevens. Vervolgens worden in 2006 het landelijk medicatiedossier (LEMD) en het waarneemdossier voor huisartsen (WDH) als eerste toepassing uitgerold. Het perspectief is een elektronisch patiëntendossier (EPD). In maart 2005 is over deze implementatie de Tweede Kamer ingelicht; met in mei 2005 een nadere uitwerking. (C2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een wetsvoorstel gericht op het gebruik van het Burgerservicenummer (BSN) in de zorg per 1 januari is in voorbereiding - Voor de aansluiting met het landelijk BSN-traject wordt in 2005 een sectorale berichtenvoorziening (SBV) ingericht - Een systeem voor Unieke Zorgverlener Identificatie (UZI) is gereed om UZI-passen nodig voor identificatie en authenticatie van zorgaanbieders te verstrekken - Gewerkt wordt aan de aanbesteding van een Landelijk Schakelpunt voor het uitwisselen van gegevens - Een norm voor informatiebeveiliging in de zorg is in 2004 vastgesteld en wordt in 2005 omgezet in toetsbare voorschriften - In 2006 worden applicaties LEMD en WDH uitgerold <p>Voor de doorontwikkeling naar een EPD wordt ondermeer door VWS en EZ samengewerkt in het Actieprogramma ICT & Sectoren.</p>	VWS
--	--	-----

	<p>2005 en verder: ICT in het justitiële domein. (C2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inwerkingtreding van de wetsvoorstellen ‘Bevoegdheden vorderen gegevens’ en ‘wetsvoorstel elektronische aangifte’ - Binnen de Vreemdelingen en de Strafrechtketen zal nader worden onderzocht hoe en in welke mate biometrie een bijdrage kan leveren aan het uniek identificeren van personen. - Er wordt een informatie-infrastructuur ontwikkeld om identiteitsdocumenten die biometrische kenmerken gaan bevatten on-line te kunnen verifiëren in de administratie van die documenten, naast het verifiëren van de biometrische kenmerken in het reisdocument tegen de houder van het document. De on line verificatie veronderstelt dat de administraties van de betreffende documenten centraal worden georganiseerd. Voor de vreemdelingendocumenten is dat reeds het geval, voor de Nederlandse reisdocumenten moet dat nog gebeuren. De centralisatie van de reisdocumentenadministratie zal in een separaat wetsvoorstel worden geregeld dat mede gebaseerd is op het beleidskader van het Ministerie van Justitie voor de bestrijding van identiteitsfraude - Wetsvoorstel voor verruiming van wettelijke mogelijkheden tot opslag, verstrekking en gebruik van persoonsgegevens door de politie - In lopende projecten, zoals het elektronisch procesverbaal, zal gewerkt worden aan standaardisatie van berichtenuitwisseling 	<p>Justitie</p> <p>BZK</p> <p>Justitie</p>
	<p>2005 en verder: ICT en mobiliteit. (C2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - uitvoering van het programma River Information Services; realisatie van een aantal informatiediensten voor de binnenvaartsector en de overheid, waarmee het vervoer over water in de toekomst zijn gunstige positie kan behouden en versterken. Het gaat dan bijvoorbeeld om het beschikbaar maken van een actueel elektronisch verkeersbeeld voor zowel de verkeersmanager als de verkeersdeelnemer. Een deel van deze informatiediensten is verplicht op grond van Europese regelgeving (RIS directive) - In Haaglanden zal de uitvoeringsfase van het project ICT&bereikbaarheid starten., waarmee voor de regio Haaglanden een geïntegreerde dienstverlening op het gebied van mobiliteitsinformatie zal worden gerealiseerd. 	<p>VenW</p> <p>VenW / EZ</p> <p>OCW</p>

	<p>2005 en verder: ICT en onderwijs: opzetten demonstratieprojecten met breedbanddiensten en inventariseren best practices en kansen. (C2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opzetten demonstratieprojecten met breedbanddiensten en inventariseren van best practices en kansen. SURFnet en Kennisnet werken aan nieuwe educatieve diensten voor het onderwijs. Het zijn vooruitsrevende diensten, waarbij optimaal gebruik gemaakt wordt van de technische ontwikkelingen in de markt. - Uitvoering programma OSSOS in het onderwijs in 2005: voor het bevorderen van kennis over open source software en het stimuleren van gebruik van open standaarden in het onderwijsveld - Introductie Kennisrotonde ICT die de verbinding legt tussen onderwijsinnovatie en ICT. De Kennisrotonde draait om het beter benutten van bestaande kennis (zoals praktijkervaringen van scholen en wetenschappelijk onderzoek) en het zonodig ontwikkelen van nieuwe kennis via praktijkgericht onderzoek. Het uitgangspunt hierbij is de vraag vanuit het onderwijs - In april 2004 is Kennisnet gestart met de uitvoering van het project 'Educatieve Contentketen'. Er is een metadatastandaard afgesproken voor de beroeps- en contentkaten. De resultaten worden gedeeld met het primair en voortgezet onderwijs. Ook de stichting SURF heeft namens het hoger onderwijs laten weten enthousiast te zijn over de resultaten. Dit vormt een goede prikkel voor een snelle besluitvorming over standaarden in het hoger onderwijs. 	
	<p>2005 en verder: uitrol van Locatiegebonden Publieke Dienstverlening. (C1)</p>	<p>EZ / BZK / VWS / LNV / VenW</p>

Betere publieke dienstverlening en beter presterende overheid met gebruik van ICT (Rijk, gemeente, provincies).	<p>2005-2007: uitvoering Elektronische Overheid o.a.: 65% van de totale publieke dienstverlening elektronisch uitvoerbaar in 2007; een landelijke formulierenmachine; realisatie van wetgeving van de 6 basisregistraties (over verplicht gebruik); aanwijzing andere “voorkeursbestanden” en vaststellen gegevenswoordenboeken voor overheidsregistraties; uitbreiden van gemeenschappelijke authenticatievoorziening (DigiD) en de introductie van het Burger Service Nummer; edossier; invoering van een elektronische Nederlandse identiteitskaart; uitvoering van de interbestuurlijke programma's eGem en Elektronische Provincies (PEP). (C2)</p> <p>Flankerend hieraan: voortzetting van het project Superpilots (vanaf 2005 opbrengstbeheer en kennisverspreiding via eGem); het kennis- en communicatiecentrum ELO. (C1)</p> <p>- Van alle genoemde ICT-voorzieningen zijn eerste versies beschikbaar. Deze worden doorontwikkeld. Voor de komende periode ligt het accent op het stimuleren van het gebruik. Er wordt verder gebouwd aan basisregisters, elektronische loketten en de oprichting van een Gemeenschappelijke Beheer Organisatie (GBO)</p>	BZK / EZ / FIN / SZW i.s.m. andere departementen
	<p>2005-2006: uitvoering Programma ICT en Administratieve Lasten: Overheidstransactiepoort, Bedrijvenloket, Basis Bedrijvenregister. (C1)</p> <p>- Daling van de administratieve lasten en verbeteren van dienstverlening aan bedrijven door bedrijvenloket en basis bedrijvenregister, overheidstransactiepoort, instelling van standaardisatieforum en standaardisatieraad besluitvorming over en invoering van een bedrijvennummer, in 2006 wet basis bedrijvenregister naar de Tweede Kamer en gedurende 2005 – 2007 implementatie van voorstellen voor reductie administratieve lasten in post en telecommunicatiewetgeving</p>	EZ i.s.m. andere departementen
Betere transparantie van de overheid	<p>2005 en verder: Programma Elektronische Overheid en uitvoering kabinetsstandpunt Toekomst overheidscommunicatie, waaronder: (C1)</p> <p>- elektronische officiële publicatie centrale én decentrale overheid;</p> <p>- elektronische publicatie WOB-verzoeken;</p> <p>- realisatie van een zoekmachine op www.overheid.nl t.b.v. vindbaarheid overheidsinformatie en -diensten.</p>	BZK, i.s.m. andere departementen
	2005: implementatie EU-richtlijn en beleidskader exploitatie overheidsinformatie. (C1)	
Beter functionerende overheid	<p>2005: uitvoering programma Open Standaarden en Open Source Software. (C1)</p> <p>2005-2006: uitvoering van het programma Architectuur. (C1)</p>	BZK / EZ BZK

	<p>- Het programma Open Standaarden en Open Source Software wordt versterkt; en zal worden voortgezet met het doel de overheid minder afhankelijk te maken van softwareleveranciers. Het programma Architectuur, wordt uitgevoerd, met als doel het verbeteren van de kwaliteit van de elektronische overheid en met name de samenhang van de elektronische overheidsdienstverlening</p> <p>2005-2009: Nederland participeert in het Europese IDAbc-programma; waarbij met subsidie Pan-Europese projecten tussen overheden worden gefinancierd op het gebied van gegevensuitwisseling (C2)</p>	BZK, EZ
--	---	---------

A.3 De burger in de informatiemaatschappij

<i>Wat willen we bereiken</i>	<i>Wat beloven we en wat gaan we doen</i>	<i>Departementen</i>
Ontsluiting collecties van erfgoedinstellingen	<p>2005-2007: stimuleren van de kwaliteit van ontsluiting, presentatie en verrijking van erfgoedcollecties bij publieke en non-profit instellingen tbv onderzoek, onderwijs, e-culturele productie en kennisoverdracht(C1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vanaf 2005 wordt een subsidieregeling uitgevoerd voor verbetering van digitaliseringsniveau en digitaliseringsvoorzieningen bij erfgoedinstellingen. - Landelijke digitale kennisinfrastructuur voor de cultuursectoren wordt in samenhang doorontwikkeld en duurzaam belegd - Opzet duurzame centrale opslagvoorziening inclusief business-to-businessdienst 	OCW
	<p>2005-2007: vergroten van het economisch rendement van de digitale dienstverlening bij musea en archieven. (C1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Musea en archieven zullen (onder meer met bovengenoemde subsidieregeling) gestimuleerd worden hun digitaliseringsinspanningen zo in te richten dat er een return-on-investment kan worden bereikt 	OCW
	<p>2005-2007: kennisoverdracht en samenwerking op Europees niveau ("Lund"-afspraken). (C1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - De Europese Raad van cultuurministers heeft besloten tot een Europees actieplan voor coördinatie van digitalisering, als vervolg op het Lund actieplan dat eind 2005 afloopt 	OCW
	<p>2005-2007: versterken (internationale) rol van de Koninklijke Bibliotheek op het terrein van digitalisering, duurzame opslag en digitaal depot. (C1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het landelijke digitaliseringsprogramma 'het Geheugen van Nederland' zal worden voortgezet tot en met 2008 	OCW

Pluriform contentaanbod voor algemeen publiek en onderwijs	2005-2007: stimuleren publieksgerichte ontwikkeling ICT-toepassingen. (C1) Stimuleren van: <ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkeling van nieuwe diensten en toepassingen door publieke omroep en bibliotheken en culturele instellingen; - Ontwikkeling van vraaggestuurde diensten en toepassingen bij cultuur en media-instellingen; - Ontwikkeling van rijke toepassingen (breedband) voor onderwijs en algemeen publiek i.s.m. cultuur en media-instellingen. - Onderzoek naar mogelijkheden creatieve sector en instellingen uit media- en cultuurveld om gebruik te maken van ICT-stimuleringsregelingen 	OCW
	2005 – 2007: ontwikkeling en implementatie van Teleblik (N): audiovisuele bronnenbank primair voor voortgezet onderwijs door de organisaties Beeld en Geluid, Kennisnet en Surfnet	OCW
	2005: activiteiten Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid rond digitalisering en toegankelijkheid collectie (C2) <ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkeling en implementatie van een audiovisuele bronnenbank voor primair en voortgezet onderwijs (Teleblik) in samenwerking met Kennisnet en Teleac/NOT - Actualisering en reto-invoer van ontbrekende auteursrechtelijke informatie van oudere bronnen in de collecties van Beeld en Geluid via Schoonschip 	OCW
	2005-2006: Om de burger / patiënt van betere keuzemogelijkheden te voorzien op het terrein van de zorg, is er een gezondheidsportal gebouwd met vergelijkende informatie over ziekenfondsen en zorgverzekeringen (C2) <ul style="list-style-type: none"> - In januari 2005 is de portal www.kiesbeter.nl gelanceerd met ondermeer informatie over ziekenfondsen en medicijnkosten - In 2005 wordt Kiesbeter verder uitgewerkt, ondermeer met keuzeinformatie over ziekenhuizen en aanbieders in de care-sector - In 2006 vindt doorontwikkeling plaats 	VWS

Uitbouwen van de digitale infrastructuur voor publieke informatievoorziening via openbare bibliotheek	2005-2007: investering in de doorontwikkeling en evaluatie van de landelijke ICT-voorzieningen van de gezamenlijke openbare bibliotheken (C1) - Uitbouwen landelijke virtuele bibliotheek (Bibliotheek.nl). - Doorontwikkeling Virtuele Mediatheek in samenwerking met en als onderdeel van Kennisnet - Onderzoeken en toepassen (via pilots) van RFID technologie in de bibliotheek	OCW
	2005-2007: stimuleren en faciliteren van samenwerking tussen culturele en andere instellingen bij toegankelijk maken van bronnen en informatie (C1)	
	2005 – 2006 ontwikkeling van expertisecentrum voor e-culturele innovatie (N)	OCW
Stimuleren van burgers en vrijwilligers initiatieven op internet gericht op maatschappelijke vraagstukken	2005-: Evaluatie stimuleringsregeling Digitale Pioniers (C2) - besluitvorming over vervolg in tweede helft 2005 in samenhang met besluitvorming vervolg DISC en Creative Commons	OCW

B.1 De communicatie-infrastructuren

<i>Wat willen we bereiken</i>	<i>Wat beloven we en wat gaan we doen</i>	<i>Departementen</i>
Duidelijke regels voor bereikbaarheid, betaalbaarheid en beschikbaarheid van communicatie-infrastructuren	2005 beleidsregels (C2) - Toespitsen bevoegdheden en instrumenten van OPTA om marktwerking in de telecommunicatiesector te handhaven en zo nodig af te dwingen	EZ
	2005: evaluatie OPTA (C2) - Opstellen Kabinetsstandpunt	
	2005: wijziging telecommunicatiewet (C1) - Wijzigingen met betrekking tot graafrechten, consumentenbescherming (ism OCW)	
	2005: gerichte interventies tav EU-kaders m.b.t. grensoverschrijdende elektronische communicatienetwerken (C1) - Is ondermeer gericht op: interne marktregelgeving; mededingingsregels en handelspolitieke afspraken	
	2005 – 2008: evaluatie EU-richtlijnen, voorbereiding standpuntbepaling en onderhandelingen over aanpassing richtlijnen bij de volgende EU Electronic Communications Review. (C1) - De voorbereiding is inmiddels gestart	
	2005: opstellen beleidskader Voice Over Internet Protocol (VOIP) (N)	
Versterking positie gebruikers (bedrijven en consumenten) tegenover aanbieders van informatie- en communicatiediensten	2005: Wijziging van de Telecommunicatiewet om de huidige consumentenbescherming uit te breiden van telefoniediensten naar andere elektronische communicatiediensten. (C1) - De wijziging biedt de mogelijkheid om additionele wettelijke garanties toe te voegen, onder meer inzake de mogelijkheid om aanbieders van elektronische communicatiediensten te verplichten zich te laten onderwerpen aan onafhankelijke geschillenbeslechting	EZ
	2005: Consumentenbeleid ICT/Telecom samen met OPTA en -waar mogelijk- gebruikersorganisaties (C1) - Er wordt gewerkt aan een aanvullend maatregelenpakket ter bevordering van transparantie, keuzevrijheid en consumentenbescherming	
	2005: herziening van het systeem van toezicht op het gebruik van nummers voor informatiediensten en verbetering van regels voor tarieftransparantie (C1) - Beleidsvoorstel in consultatiefase nieuw beleid (OPT)	

	<p>Waarborgen beschikbaarheid van adequate nummers voor telefonie (C1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nummerplannen worden continu aangepast aan de behoeften van marktpartijen, met oog voor Consumentenbelangen. - Nieuwe nummerreeks voor bedrijven zijn beschikbaar vanaf okt. 2004. - Nummerplanwijziging voor Voice Over IP is in voorbereiding. 	
Keuzevrijheid op de kabel voor consument	<p>Naar aanleiding van marktanalyse, indien aanmerkelijke marktmacht is vastgesteld voor zover redelijk maatregelen treffen op het gebied van open toegang, tariefstelsel en prijstoezicht kabelsector (C1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - In de zomer van 2004 is de Brief: Omroep via de kabel; stand van zaken aan de kamer aangeboden. De hierin beschreven actielijnen worden nu verder uitgewerkt en gevolgd. In een brief is kort geleden de Tweede Kamer op de hoogte gesteld van de vorderingen 	EZ ism OCW
	<p>Het kabinet steunt een standaard voor (interactieve) digitale televisie. (N)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het ministerie van EZ heeft al een onderzoek aanbesteed om in beeld te brengen wat de stand van zaken is omtrent digitalisering van televisie via de kabel en om succesvolle strategieën voor digitalisering van de kabel in beeld te brengen. 	
Betere bescherming gedoogplichtige, betere coördinatie van graafwerkzaamheden en voorkomen van graafincidenten	<p>2005: Wijziging hoofdstuk 5 Telecommunicatiewet inzake de aanleg, instandhouding en opruiming van kabels voor openbare elektronische communicatienetwerken beter te regelen. (C1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wetsvoorstel is voor behandeling aan TK aangeboden 	EZ
	<p>Het opstellen van een wettelijke regeling rond verplichte informatie-uitwisseling over de ligging van kabels en leidingen bij graafwerkzaamheden. (C1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wetsvoorstel is in voorbereiding 	
Zo min mogelijk klachten over (plaatsing van) antennes	<p>2005: Uitvoering onderzoeksagenda antennes en gezondheid in overleg tussen de overheid en bedrijfsleven (C1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - COFAM replicatie-onderzoek: 2005 resultaten bekend 	EZ
	<p>2005: verbetering positie burgers bij plaatsing antennes (C2)</p> <p>Via de evaluatie van het antenneconvenant</p>	
	<p>2005; optimaliseren uitvoering van het Nationaal Antennebureau (C2)</p>	
	<p>2005: evaluatie Nationaal Antennebeleid. (C1)</p>	
	<p>2005: rapportage n.a.v. uitkomsten replicatieonderzoek COFAM (C2)</p>	
	<p>2005: wettelijke verankering antenneregisters en meer openbaarheid van antennegegevens (C2)</p>	

	2005-2006: bijdragen aan EU-harmonisatie en samenwerking op terrein van gezondheid en antennes.(C2)	
Zo eerlijk mogelijke verdeling van schaarse frequentieruimte en antennecapaciteit	2005: nota frequentiebeleid (C1) - Met aandacht voor economische groei, innovatie en nieuwe technieken, flexibilisering door o.a. vergunningvrijheid, medegerbuik en vereenvoudigen van procedures	EZ
	2005 frequentieuitgifte Private Access Mobile Radio (PAMR) (C2)	
	2005: 2e ronde vergunningverlening Wireless Local Loop (WLL) (C2)	
	2005: Nederlands standpunt Regionale Radio Conferentie (C2)	
	2005-2006: Voorbereiding World radio Conference 2007/2008 (C2)	
Goede marktordening voor omroepzendnetwerken	2005: implementatie splitsing Nozema (C2)	EZ
	2005: nazorg ontvangstklachten commerciële radio (C2)	
Aansluiten bij Lissabon-doelstellingen om 'in 2010 de meest concurrerende en dynamische economie ter wereld te zijn, met meer werkgelegenheid en een grotere sociale cohesie	2005: vernieuwing Lissabon Agenda en in samenwerking met Europese Commissie bijdragen aan een nieuwe EU-ICT-Agenda (C2)	EZ / BZK / OCW / VWS / JUS / SZW / EZ / OCW
	2005: Vergroten Nederlandse deelname aan EU-programma's (op gebied van R&D (IST), toepassingen (eTen) en inhoud (eContent) (C1)	
	2005: Nederlandse bijdrage aan uitvoering en herziening van het e-Europe actieplan (C2)	EZ ism andere EZ
	2005: World Summit on the Information Society (WSIS) (EZ, BuiZa, BZK, OCW) (N)	
	2005 Follow-up High Level conference September 2004 (N)	
	2005: Visie op Toekomst van Elektronische Communicatie (N)	
2005: Visie op marktontwikkeling (C2)		
Ontwikkeling van innovatieve ICT-infrastructuren en toepassingen in Nederland	2005: implementatie advies Impulscommissie Breedband (N) - Onderzoek naar de inrichting financieel instrument voor netwerkontwikkeling; stimuleringsfonds voor diensten/toepassingenontwikkeling; kennisdiffusie door steun aan Nederland Breedbandland; handleiding voor gemeenten/woningbouwcorporaties op basis van het rapport Interdepartementale Commissie Marktwerving.	EZ
	2005: start van 'Connecting the Dots' en het voortzetten en op eigen benen zetten van Kenniswijk zonder Rijkssubsidie (C2)	

	2005 – 2007: verdieping en verbreding internationale samenwerking ter bevordering van breedband (via Smart Cities International Network) (C1)	
	2005: Studie naar mogelijk marktfalen op de markt voor breedband in Nederland (CPB). (N)	
	2005 – 2006: uitvoeren programma Betalen met nieuwe media. (C1) - Creëren van randvoorwaarden voor samenwerking (standaardisatie) op de markt voor innovatieve betaalinstrumenten en uitvoeren van kosten/baten; High Level Group Mobiel Betalen; en initiëren van twee demonstratieprojecten mobiel betalen voor overheidstoepassingen	
Ontwikkeling en benutting van nieuwe innovatieve communicatie-infrastructuren in de ether	2005: beleidskaders, vergunningverlening en omschakelbeleid digitalisering van de ether (Digitale Video Broadcasting en Digitale Audio Broadcasting) (C2), met o.a. plan voor overgang van analoog naar digitaal. - Uitgifte van TDAB; DVBT volop in commerciële fase (hoeft niet gestimuleerd te worden). - Zie ook de activiteiten bij het onderdeel “Zo eerlijk mogelijke verdeling van schaarse frequentieruimte en antenncapaciteit “	EZ

B.2 ICT-kennis en -innovatie

<i>Wat willen we bereiken</i>	<i>Wat beloven we en wat gaan we doen</i>	<i>Departementen</i>
Een stevig ICT-kennisfundament	2005 en verder: Onder regie van Regieorgaan ICT-Onderzoek en -Innovatie: versterking en zwaartepuntvorming van de publieke ICT-kennisinfrastructuur, ondermeer door reallocatie van middelen. (C2) - Naar verwachting zal het regieorgaan medio 2005 de strategische ICT-onderzoeksagenda hebben opgesteld, die de basis moet vormen voor genoemde versterking en zwaartepuntvorming.	EZ/OCW
	2005-2007: Versterking Nederlandse publiek/private ICT-kennispositie middels de gehonoreerde Bsik-projecten C1)	
	2005 en verder: Uitbouwen consistente stimulering ICT-onderzoek in nauwe samenwerking met het Regieorgaan (C2) - De strategische ICT-onderzoeksagenda zal moeten leiden tot zeer hoogwaardig ICT-onderzoek, dat vervolgens met behoorlijke slaagkans een beroep zal moeten doen op de "smart mix".	

Rendement realiseren op (publieke) investeringen in ICT-kennisopbouw	<p>2005 en verder: Zorgen voor koppeling van onderzoek domeinen aan toepassingsgebieden ten behoeve van kennisvalorisatie. (C2) Het Regieorgaan ICT-Onderzoek en -Innovatie zal hierbij een leidende rol vervullen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gezien de enorme omvang van de onderzoeksinspanning en gezien de betrokkenheid van alle belangrijke ICT-onderzoeksgroepen in de ICT Bsik-consortia, worden de consortia als aangrijpingspunt gebruikt voor het invullen van deze doelstelling. - Voor een aantal toepassingsgebieden worden de mogelijkheden verkend voor het opzetten van "Special interest communities", die vervolgens als platform kunnen dienen voor de nagestreefde koppeling tussen toepassingsgebieden en onderzoek domeinen. 	EZ/OCW
	<p>2005 en verder: Bevorderen van ICT-Onderzoeks- en Innovatieprojecten (o.m. in het EZ subsidieinstrumentarium, maar ook in het Europese onderzoeksinstrumentarium, 1^e en 2^e geldstroom, Eureka). (C1) Dit ondermeer als vervolg op onderzoeksresultaten die de ICT-Bsik consortia gaan opleveren. Het regieorgaan zal hierbij een stimulerende rol vervullen.</p>	EZ/OCW
	<p>2005 en verder: Samen met Regieorgaan ICT-onderzoek en -innovatie continueren kennisontwikkelings- en demonstratiemogelijkheden (C2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - De voorbereiding voor de vorming van het Gilles Holst Centrum in de regio Eindhoven op het terrein van micro- en nanotechnologie is in gang gezet. 	EZ/OCW
Versterking van de internationale positionering van Nederland als ICT-kennisland	<p>2005-2007: bevorderen deelname bedrijven en kennisinstellingen aan internationale technologieprogramma's zoals Eureka (ITEA en MEDEA+), IST, eTen en eContent (zie ook elders in deze agenda) (C1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bureau EG Liaison werkt voortdurend aan de stimulering van Nederlandse deelname aan o.a. de Europese ICT-programma's. 	EZ/OCW
	<p>2005: De bilaterale samenwerking met Vlaanderen op het gebied van innovatie die in de loop van 2004 geconcretiseerd is o.a. op het terrein van taal- en spraaktechnologie, zal in 2005 verder worden ingevuld met concrete activiteiten (onder andere brokerage-events op het gebied van embedded systems). Daarnaast wordt gewerkt aan de concretisering en invulling van de vergelijkbare bilaterale samenwerking met Duitsland (kennisdriehoek Eindhoven-Leuven-Aken). (C1)</p>	EZ
	<p>2005: In navolging van de reis naar Silicon Valley in 2004, worden voorbereidingen getroffen voor een tweede missie, ditmaal naar de regio Boston. (N)</p>	EZ

ICT-kenniswerkers en ICT-starters	2005 en verder: Aanhaken bij generiek beleid (Deltaplan Bèta/Techniek en TechnoPartner) - Hier worden geen specifieke activiteiten ondernomen. het generieke beleidsinstrumentarium op deze terreinen staat ook open voor het ICT-veld. (C1) (zie ook B3. ICT-vaardigheden)	EZ/OCW
-----------------------------------	--	--------

B.3 De Randvoorwaarden

<i>Wat willen we bereiken</i>	<i>Wat beloven we en wat gaan de we doen</i>	<i>Departementen</i>
De overheid is voorbereid op de toenemende bedreigingen rond netwerken voor elektronische communicatie	2005: verlening van de noodvoorziening in noodsituaties kan de overheid blijven communiceren (C1)	EZ
	2005: presentatie actieplan terrorismebestrijding met maatregelen voor een betere bescherming van vitale communicatie-infrastructuren en -diensten. (C1)	
	2005: afronding project bescherming vitale infrastructuur ICT-deel (C2)	
	Borging in de reguliere organisatie: de vitale ICT-sector is optimaal beschermd tegen bedreigingen	
	2005: platform vitale ICT-bedrijven opgericht Informatieuitwisseling wordt geregeld (C2)	
	2005: oprichting internationaal forum Critical Infrastructure Information Protection (CIIP) (N)	
	Verbetering internationale afstemming op gebied van bescherming ICT	
Continuïteit van vitale dienstverlening	2005: actieve deelname aan WSIS-discussie over het beheer van Internet (C2)	EZ
	2005: actieve deelname aan European Network en Security Agency (ENISA) (C2)	
	2005: uitbreiden van de PPS Nationaal Continuïteitsplan Telecommunicatie (NACOTEL) in nationaal en in Europees verband: oefenen van gemaakte afspraken. (C2)	
Er is een voldoende basis voor vertrouwd en betrouwbaar elektronisch handelen	2005: nadere invulling van de Richtlijn Elektronische handel (C1)	EZ/Justitie
	- Voortzetting contactpunt voor vragen van burgers en bedrijven bij ECP.NL	
	2005: activiteiten mbt auteurswet	
	- uitvoeren van onderzoek om transparantie te creëren op de markt van auteursrechten (N)	
Gebruikers moeten internet veilig en betrouwbaar vinden	2005: activiteiten zullen worden ondernomen voor het wegnemen van knelpunten in relatie tot de auteurswet die belemmerend werken voor innovatie. (EZ) (N)	EZ
	Online Dispute Resolution (ODR), on-line klachten afwikkeling van NL bedrijfsleven (N)	
	2005: continueren waarschuwingdienst als onderdeel van GOVCERT, voor o.m. virussen (C1)	
	2005: stimuleren beschikbaarheid beveiligingsproducten (project KWINT) (C1)	

	2005: intensivering voorlichtingsprogramma Surf op Safe (C1)	
	2005: actieve betrokkenheid bij het EU Safer Internet Plus programma (2005 – 2008) (N)	
	2005: uitvoeren lopend EU-project National Awareness Node op het gebied van veilig internetten (C2)	
	2005: Pilot en ontwikkeling Diploma Veilig Internet voor lagere scholen i.s.m. marktpartijen; afronding en borging (C1)	
Elektronische communicatienetwerken vormen geen veilig domein voor activiteiten van criminelen	2005: oprichten van een meldpunt voor o.a. e-fraude en cybercrime (N)	EZ / Justitie / BZK
	2005: Project Cybercrime inbrengen in Actieplan veilig ondernemen II	
	2005: in het kader van nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC) uitvoeren van het project Cybercrime (C2)	
Criminelen kunnen elektronische communicatienetwerken niet misbruiken voor hun activiteiten	2005: project National High Tech Crime Centre (NHTCC) en besluitvorming rondom opzet (N)	EZ / Justitie / BZK
	2005: in de TK wordt een nota voor wijziging van het wetsvoorstel ingediend om het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering in overeenstemming te brengen met het Cybercrime Verdrag van de Europese Raad, evenals een wetsvoorstel voor goedkeuring van dat verdrag. (N)	
	2005: standpunt over bewaren verkeersgegevens in Europees verband vastleggen (C2)	
	2005: implementatie van de uitkomsten van de evaluatie aftapbeleid (C2)	
Geen ongewenste commerciële communicatie op internet	2005: regeling kosten aftappen in werking laten treden (C2)	EZ
	2005: toezicht op alarmnummer '112' vastleggen (C2)	
	2005: wetswijziging opt-in regime ook voor zakelijke gebruikers (motie van Dam / Atsma) (C2)	
	2005: nadere internationale afspraken (EU, VS, ITU, OESO etc.) (C2)	
Integratie van ICT in het onderwijs	2005: WSIS: inbreng Spam onder internet governance (C2)	EZ
	2005: voorlichting over spam en bescherming van de consument: (C2) - Uitgave spamfolder, website (zie ook 'Surf op Safe')	
	2005-2007: uitvoering nota "Leren met ICT". (C2)	
	2005-2007: verwezenlijken van de ambitie geformuleerd in de discussienotitie over e-learning in het hoger onderwijs, van de Staatssecretaris van OCW: ICT inzetten voor onderwijsinnovatie en strategische doelen. (C2)	
	Zie ook B2 ICT-Kennis en Innovatie; activiteit ICT-Kenniswerkers en ICT-starters (C1)	EZ/OCW

C. Meten is weten

<i>Wat willen we bereiken</i>	<i>Wat beloven we en wat gaan de we doen</i>	<i>Departementen</i>
Overheid maakt beleid op basis van feiten	2005: Stroomlijning publicaties, ondermeer De Digitale Economie (CBS) en Netwerken in Cijfers (TNO) (C1)	EZ/OCW/BZK
	2005: Onderzoeksprogramma Next Generation Infrastructures (NGI) en Netwerk van Netwerken (NVN) (C1)	
	2005: Verkenning elektronische communicatie en media (N)	

Bijlage II: Dit hebben we gereed

A.1. ICT in de Marktsector

<i>Wat willen we bereiken</i>	<i>Wat hebben we gereed?</i>	<i>Departement</i>
eBusiness en MKB stimuleren dat het MKB beter voorbereid de stap kan maken naar e-Business	Verbreden en verdiepen van het programma Nederland Gaat Digitaal (NGD) in het integrale concept van eBusiness. Medio 2004 is een eBusiness strategiesessie georganiseerd met bedrijven en relevante organisaties. Dit heeft geleid tot inhoudelijke bijstelling van NGD vanaf begin 2005.	EZ
Open source software: realiseren van betere (interoperabele) software-systemen, die niet leveranciersgebonden zijn	Continuering van het bewustwordingsprogramma Open Aanbod Software Expertise (OASE) met o.a. open source software pilots in samenwerking met brancheorganisaties en uitgevoerd door Syntens. Drie pilots zijn in 2005 gestart. Media Plaza is een programma gestart voor bewustwording van MKB en overheden over migratiemogelijkheden naar open source software. In 2004 zijn 7 workshops georganiseerd en in 2005 zijn er 14 gepland.	EZ

A.2. ICT in het (semi-)publieke domein

<i>Wat willen we bereiken</i>	<i>Wat hebben we gereed?</i>	<i>Departement</i>
De overheid haalt optimaal rendement uit ICT om het functioneren van het publieke domein te verbeteren	In 2004 zijn de volgende ICT kanskaarten afgerond: Voedselveiligheid; Jong; Vergrijzing; Brandweer; Toezicht en Handhaving en Sociale cohesie.	BZK/EZ
	ICT in het justitiële domein: <ul style="list-style-type: none"> - De Europese richtlijn voor auteursrechten is geïmplementeerd in Nederland - De toegang van het rechtsbestel voor burgers is vergroot door het Juridisch Loket - De mogelijkheden tot elektronische melding van ongebruikelijk geldvervoer door de douane verruimd - In de handavingsketen toezicht-opsporing-vervolgning wordt gewerkt aan standaardisering van de berichtenuitwisseling door middel van een elektronisch dossier - De uitvoering van de verplichtingen uit hoofde van het Kabinetbesluit ter bestrijding van witwassen van geld, de identificatie, opsporing, bevrozing, inbeslagname en confiscatie van hulpmiddelen en van opbrengsten van misdrijven zijn ter hand genomen 	Justitie

	<p>In maart 2005 heeft VWS een brief naar de Tweede Kamer gestuurd over het elektronisch Medicatiedossier in de zorg. Het plan gaat uit van landelijke uitrol van het landelijk elektronisch medicatiedossier vanaf 1 januari 2006</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is gewerkt aan de realisatie van regionale medicatiedossiers - In 2004 heeft NICTIZ een basisinfrastructuur ontwikkeld - In 2004 heeft NICTIZ in 5 regio's projecten gestart om ervaring op te doen met de organisatorische consequenties van het elektronisch medicatiedossier - In 2004 is Norm voor Informatiebeveiliging in de zorg (NEN 7510) vastgesteld - Begin 2005 is de Unieke Zorgverlener Identificatie (UZI) operationeel geworden 	VWS
	<p>ICT is in het onderwijs een middel geworden om te leren en het leerproces te ondersteunen; <i>Leren met ICT</i> is hiermee steeds meer gemeengoed geworden. De faciliteiten zijn in de afgelopen jaren sterk verbeterd, docenten zijn vaardiger geworden en op het Internet zijn steeds meer educatieve) content en diensten toegankelijk gemaakt</p>	OCW
	<p>In de regio Haaglanden werken overheden en marktpartijen samen bij de invoering van dienstverlening op het terrein van het verwerven en beschikbaar stellen van actuele en adequate multimodale reisinformatie. ICT aanbieders zijn uitgedaagd om met goede voorstellen te komen. Een aantal consortia heeft op de tender gereageerd. Niet alleen inhoudelijk is hier sprake van een mogelijke doorbraak op het gebied van betere bereikbaarheid van stedelijke centra, ook qua aanbestedingsprocedure is deze tender innovatief.</p>	EZ/VenW
	<p>In het goederenvervoer werken overheden en marktpartijen samen aan de invoering van rivierinformatiediensten voor een veilige en efficiënte doorstroming van de hoofdvaarwegen in het achterland van Rotterdam. ICT-aanbieders zijn uitgedaagd om met goede voorstellen te komen.</p>	VenW/EZ
	<p>Op initiatief van EZ werken verschillende ministeries (BZK, VWS, VenW, LNV) nauw samen om nieuwe mogelijkheden van locatiegebonden mobiele diensten te gaan benutten voor een betere publieke dienstverlening, bijv op het gebied van calamiteitenberichtgeving. Er heeft een openbare aanbesteding plaatsgevonden om een generieke ICT-dienst te gebruiken die dit mogelijk maakt</p>	EZ
	<p>Door V&W en Prorail is een module ontwikkeld voor het elektronisch aanbesteden van overheidsopdrachten. Deze module komt eind 2005 beschikbaar voor de Rijksoverheid en andere aanbestedende diensten</p>	EZ

<p>Betere publieke dienstverlening en beter presterende overheid met gebruik van ICT (Rijk, gemeenten, provincies) en</p> <p>Betere transparantie van de overheid</p>	<p>In 2004 is de Tweede kamer geïnformeerd over het basisregister adressen en gebouwen. Het Kabinet heeft aangegeven hoe de basisregistraties wettelijk verankerd worden. Het wetgevingstraject is vervroegd van 2007 naar 2006.</p>	<p>BZK en andere departementen</p>	
	<p>Alle elektronische dienstverlening via het Burger Service Nummer (BSN) is ter hand genomen. Het wetsvoorstel is voorbereid. In februari 2005 is de bouw gestart van de Beheervoorziening die het technisch hart is van de BSN. Met diverse overheidssectoren vinden gesprekken plaats over de implementatie van het BSN en zullen invoeringsplannen worden opgesteld.</p>		
	<p>Met betrekking tot de elektronische Authenticatie via DigiD: 13 gemeenten, waaronder Aalburg, Arnhem, Bleiswijk, Delft, Echt-Susteren, Enschede, Heusden, Langedijk, Leeuwarden, Ridderkerk, Rotterdam, Tilburg, Twenterand en de Belastingdienst en de Sociale Verzekeringsbank maken gebruik van DigiD voor authenticatie binnen elektronische dienstverlening</p>		<p>EZ</p>
	<p>Binnen het programma ICTAL is verder gewerkt aan de ontwikkeling van ICT-voorzieningen, te weten het bedrijvenloket, het Basisbedrijvenregister en de Overheidstransactiepoort (OTP). De eerste gemeenten stellen inmiddels informatie beschikbaar voor ondernemers via het bedrijvenloket, dit naast de Kamers van Koophandel en de Belastingdienst. Ook zijn de eerste berichtenstromen over de OTP gaan lopen.</p>		
<p>Beter functionerende overheid</p>	<p>Het programma Open Standaarden en Open Source Software wordt versterkt; veel bereikt tav bekendheid Opens Source en Open standaarden; een groot deel van overheidsorganisaties kent de begrippen nu. De overheid heeft inmiddels enkele belangrijke stukken software als open source openbaar gemaakt. In overheids-aanbestedingen komen Open Standaarden steeds vaker als voorwaarde terug</p>	<p>BZK/EZ</p>	

A.3. De burger in de informatiemaatschappij

<i>Wat willen we bereiken</i>	<i>Wat hebben we gereed?</i>	<i>Departement</i>
<p>Ontsluiting van collecties van erfgoed</p>	<p>Er wordt geïnvesteerd in de opbouw en onderhoud van condities voor duurzame digitalisering bij erfgoedinstellingen. De Nederlandse Museum Vereniging en de koepel van het archiefwezen (DIVA) voeren met behulp van subsidie van OCW (loopt tot en met 2008) projecten uit op het gebied van ICT-deskundigheidsbevordering en ICT-kwaliteitszorg. Bovendien worden enkele landelijke infrastructurele voorzieningen voor de digitale ontsluiting van erfgoed structureel financieel ondersteund</p>	<p>OCW</p>
<p>Pluriform contentaanbod voor algemeen publiek en</p>	<p>De kwaliteit van digitalisering bij erfgoedinstellingen wordt vergroot, ondermeer door projecten die de ICT-deskundigheid en kwaliteitszorg binnen musea en archiefsector bevorderen</p>	<p>OCW</p>

onderwijs	Onder Nederlands, Luxemburgs en Brits EU-voorzitterschap is een Europees Actieplan voor coördinatie van digitalisering van erfgoed gestalte gegeven.	
Uitbouwen van de digitale infrastructuur voor publieke informatievoorziening via openbare bibliotheken	De ontwikkeling van Bibliotheek.nl is vanaf 2004 structureel ondersteund met Rijksmiddelen.	OCW
Pluriform contentaanbod voor algemeen publiek	- Het eContenprogramma is geëvalueerd. Nederlandse inzet in Europese programma's krijgt de komende periode verder aandacht - Keuzeinformatie in de zorg: In januari 2005 is de portal www.kiesbeter.nl gelanceerd met onder meer informatie over ziekenfondsen en medicijnkosten	OCW/EZ VWS
Burgers en vrijwilligers initiatieven op internet gericht op maatschappelijke vraagstukken	Via Digitale pioniers zijn 100 internetinitiatieven van kleinschalige maatschappelijke organisaties ondersteund Domein voor Innovatieve Software en Content (DISC) is in 2004 gestart om het gebruik van open source en open standaard toepassingen te stimuleren in het publieke domein DISC heeft inmiddels contact en samenwerkingsrelaties met OSOSS en Nederland BreedbandLand	OCW

B.1. De communicatie-infrastructuren

<i>Wat willen we bereiken?</i>	<i>Wat hebben we gereed?</i>	<i>Departement</i>
Duidelijke regels, betaalbaarheid en beschikbaarheid van communicatie-infrastructuren	<ul style="list-style-type: none"> • De Telecommunicatiewet (inclusief lagere regelgeving) ter implementatie van Europese richtlijnen is gewijzigd. • De bevoegdheden van OPTA zijn geactualiseerd met de invoering van de nieuwe Telecommunicatiewet • Verkenning over mogelijke verdere samenwerking tussen Nma en OPTA is uitgevoerd. In het Kabinetsstandpunt "Evaluatie OPTA" zal de Tweede Kamer daarover worden geïnformeerd. • Overige wijziging van de Telecommunicatiewet zijn aangebracht: dat zijn wijzigingen die niet gerelateerd zijn aan EU-richtlijnen, zoals terugbrengen knelpunten graafrechten en waarborgen consumentenbescherming (transparantie, migratie gemak). • De rechtsgang in sector voor elektronische communicatienetwerken is versneld. 	EZ
De overheid is voorbereid op	<ul style="list-style-type: none"> • De noodvoorziening is verlengd, waardoor de overheid in noodsituaties kan blijven communiceren. 	EZ

toenemende bedreigingen rond netwerken voor elektronische communicatie		
Ongewenste effecten bij faillissementen van telecomaanbieders of vitale dienstverlening worden voorkomen.	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een beleidsvoorstel geformuleerd om bij faillissement rond vitale infrastructuren ongewenste effecten voor gebruikers te voorkomen. • Er zijn nadere afspraken gemaakt rondom NACOTEL. • De internationale expertmeeting over continuïteit en preventie heeft plaatsgehad. • Er is onderzoek verricht naar de kwaliteitsaspecten rond de universele dienst van het vaste telefonienetwerk. 	EZ
Er is voldoende basis voor vertrouwd en betrouwbaar elektronische handelen	De Richtlijn Elektronische handel is geïmplementeerd.	EZ/Justitie
	Voorlichting aan consumenten via consumentenportaal www.staiksterk.nl : e-commerce vragen zijn hieraan toegevoegd.	
Ontwikkeling van innovatieve ICT-infrastructuren en toepassingen in Nederland	In het voorjaar 2004 is de Breedbandnota aan te TK aangeboden, waaraan de Impulscommissie Breedband nader uitwerking heeft gegeven	EZ
	Er zijn aanbevelingen gemaakt voor gemeenten en woningbouwcorporaties over stimulering van ICT-infrastructuur	
	Het project 'Connecting the Dots', waarin lokale breedbandinitiatieven samenwerken om versnippering te voorkomen	
	Het BreedbandExpertise Centrum is opgericht onder de naam Nederland BreedbandLand door bedrijfsleven met subsidie van EZ	
	Er is een besluit genomen over de ontsluiting van Rijksgebouwen en de voorbereiding is getroffen. Medio 2005 zullen de Haagse Ministeries verbonden zijn met een breedbandig netwerk, waarna uitbreiding naar andere rijksgebouwen volgt.	
	De staatssecretaris van EZ heeft convenanten ondertekend met de GSB-steden (Grote Steden Beleid). Zeventien steden zetten GSB-middelen in op het aansluiten van (semi-)publieke instellingen op breedbandige communicatie-infrastructuur. In de gepresenteerde plannen stellen de steden zich ten doel 850 instellingen aan te sluiten en minimaal zeven vraagbundelingstrajecten uit te voeren.	

	Het ministerie van EZ heeft onderzoek aanbesteed om aan te geven wat de stand van zaken is omtrent digitalisering van televisie via de kabel en om succesvolle strategieën voor digitalisering van de kabel in beeld te brengen.	
	De tussentijdse evaluatie van Kenniswijk is uitgevoerd, en er zijn suggesties gedaan voor bijsturing. Aan de hand hiervan is het project in een versnelling gekomen.	
Ontwikkeling van nieuwe innovatieve communicatieinfrastructuren in de ether	In 2004 is de evaluatie van de nota frequentiebeleid uit 1995 afgerond. Na deze evaluatie heeft de commissie een advies uitgebracht aan de Minister van EZ, waarbij ook is gekeken naar de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van frequentiebeleid.	EZ
Betere bescherming gedoogplichtige, betere coördinatie graafwerkzaamheden en voorkomen graafincidenten	Wetsvoorstel voor wijziging hoofdstuk 5 van de telecommunicatiewet inzake de aanleg, instandhouding en opruiming van kabels voor openbare elektronische communicatienetwerken is aan de Tweede Kamer aangeboden	EZ
	Wettelijke regeling rond verplichte informatie-uitwisseling over de ligging van kabels en leidingen bij graafwerkzaamheden is in voorbereiding	
Zo eerlijk mogelijke verdeling van schaarse frequentieruimte en antennecapaciteit	Nazorg van de verdeling en implementatie van FM/AM-frequenties: ontvangstproblematiek is opgelost, optimalisatie neemt nog 3 jaar in beslag.	EZ
	Verdeling Wireless Local Loop en Landmobiele UHF communicatie	
	Standpunt verhandelbaarheid UMTS-frequenties; De werkgroep Radio Spectrum Policy Group heeft haar eindrapport aangeboden.	
Goede marktordening voor omroepnetwerken	Er is besluitvorming genomen over de splitsing van NOZEMA	EZ
Aansluiten bij Lissabon-doelstellingen om in '2010' de meest concurrerende en dynamische economie ter wereld te zijn.	Tijdens het Nederlandse EU-voorzitterschap: extra impuls gegeven aan de discussie over en het formuleren en realiseren van Europese visie en ambitie op het terrein ICT en communicatienetwerken.	EZ
	Tijdens de Ministeriële High Level bijeenkomst in september zijn doorbraken besproken voor het Europese ICT-beleid.	
	Tijdens de Telecomraad in december is overeenstemming bereikt over een resolutie die de basis is voor de ontwikkeling van de Europese ICT-Agenda	

B.2. ICT-Kennis en Innovatie

<i>Wat willen we bereiken</i>	<i>Wat hebben we gereed</i>	<i>Departement</i>
Een stevig ICT-kennisfundament	In september is het convenant ondertekend met NWO door EZ en OCW voor de instelling van het Regieorgaan ICT-Onderzoek en Innovatie. NWO zal het Regieorgaan – dat geen zelfstandige rechtspersoon zal worden – organisatorisch huisvesten. Per 1 januari 2005 is de directeur van het regieorgaan benoemd en sinds het eerste kwartaal van 2005 is het bureau van het regieorgaan operationeel.	EZ/OCW
	Subsidies zijn vertrekt voor de gehonoreerde Bsik projecten voor versterking van de Nederlandse publiek/private ICT-kennispositie en de projecten zijn in gang gezet	
Rendement realiseren op (publieke) investeringen in kennisopbouw	Vooruitlopend op de komst van het Regieorgaan zijn in 2004 door EZ en het ICT-Forum bijeenkomsten georganiseerd met de ICT-Bsik consortia om een gezamenlijke aanpak uit te werken. Daarbij is een eerste aanzet gegeven voor een selectie van relevantie toepassingsgebieden.	EZ/OCW
	Het telematica-instituut continueert de kennisontwikkeling op het gebied van telematica. Het instituut participeert ook in Bsik projecten. Daarnaast is het Embedded Systems Instituut ondersteund teneinde een sterk marktgericht kennisinstituut tot ontwikkeling te laten komen. Mediaplaza wordt ingezet als demonstratiecentrum onde andere in het kader van de programma's Nederland Gaat Digitaal en CIC-uitstraling.	EZ/OCW
Versterking van de internationale positie van Nederland als ICT-Kennisland	In 2004 is door EZ en de Europese commissie het Europese IST-event in Den Haag georganiseerd. Een internationaal congres dat door circa 4000 deelnemers uit de lidstaten is bezocht. Op het congres is een groot Nederlands paviljoen ingericht waar bedrijven en kennisinstellingen hun ICT-kennis konden tonen.	EZ/OCW
	In 2004 is de High Tech Connections Forum reis naar Silicon Valley georganiseerd. Circa 200 Nederlandse en 400 Amerikaanse ondernemers werden hierbij intensief met elkaar in contact gebracht.	EZ

B.3. Randvoorwaarden

<i>Wat willen we bereiken?</i>	<i>Wat hebben we gereed</i>	<i>Departement</i>
De overheid is voorbereid op de toenemende bedreigingen	- Er is werk gemaakt van de noodvoorziening, waardoor de overheid kan blijven communiceren in noodsituaties. In 2005 wordt deze voorziening verlengd	EZ

rond netwerken voor elektronische communicatie	- Er is gewerkt aan het project bescherming vitale infrastructuur, ICT-deel.	
Ongewenste effecten bij faillissementen van telecom-aanbieders of vitale dienstverlening worden voorkomen	- De Minister van Economische Zaken en de voorzitter van de Stichting Internet Domeinnamen hebben een 'letter of intent' getekend over de continuïteit en toegang in het internetdomein '.nl' - De beschikbaarheid van vitale telecommunicatiediensten is geborgd in wet- en regelgeving als uitwerking van het beleid inzake NACOTEL.	EZ
Er is voldoende basis voor vertrouwd en betrouwbaar elektronisch handelen	Bij ECP.NL is een contactpunt ingericht voor vragen van burgers en bedrijven.	EZ
Gebruikers moeten internet veilig en betrouwbaar vinden	De Waarschuwingsdienst voor ondermeer virussen is gecontinueerd evenals het programma KWINT, dat producten heeft opgeleverd over continuïteit en transparantie van internet.	EZ
	Het programma 'Surf op Safe' is bezig met een Diploma Internet Veilig Internetten, een nieuwe brochure en andere voorlichtingsactiviteiten. De activiteiten worden uitgebreid en er wordt meer eenheid aangebracht in de communicatie van 'Surf op Safe' en de Waarschuwingsdienst	
Elektronische communicatienetwerken vormen geen veilig domein voor activiteiten van criminelen	Inmiddels is voor de aanpak van cybercrime een publiekprivaat project gestart onder het Nationaal Platform Criminaliteitsbestrijding. In Europees verband wordt gewerkt aan de opslag van gegevens van Internetverkeer, het Europees bewijsverkrijgingsbevel en privacyregels voor informatie-uitwisseling	EZ/Justitie
	Bevoegdheden worden gecreëerd voor politie en justitie om computercriminaliteit op te sporen en feiten strafbaar te maken die dat eerder niet waren.	
Geen ongewenste commerciële communicatie op internet	- Besloten is dat het opt-in regime inzake SPAM ook gaat gelden voor zakelijke gebruikers. Internationaal heeft de Nederlandse bijdrage in de strijd tegen SPAM verder vorm gekregen (EU, VS, ITU, OESO, WSIS)	EZ/Justitie
	Samen met ECP.NL is een gedragscode ontwikkeld die consumenten beschermt en bedrijven de mogelijkheid biedt om elektronische handelsreclame legaal te blijven gebruiken	EZ
Integratie ICT en onderwijs	- De voortgangsrapportage ICT in het Onderwijs is in maart naar de Tweede Kamer gestuurd. Daaruit blijkt dat leren met ICT steeds meer gemeengoed is geworden.	OCW

	<ul style="list-style-type: none"> - Kennisnet is gestart met de uitvoering van het project 'Educatieve Contentketen'. - De stichting ICT op School heeft de Kennisrotonde geïntroduceerd, die de verbinding legt tussen onderwijsinnovatie en ICT 	
--	--	--

C. Meten is weten

<i>Wat willen we bereiken?</i>	<i>Wat hebben we gereed</i>	<i>Departement</i>
Overheid maakt beleid op basis van feiten	Er is een start gemaakt met stroomlijning van diverse cijfermatige publicaties. TNO en het CBS overleggen over de inhoud van één gezamenlijke integrale cijfermatige ICT-publicatie.	EZ/BZK/OCW